

DOMOVINA

in KMETSKE LISTE

Verwaltung und Schriftleitung • Uprava in uredništvo: Pucničjeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich • Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich • Naročnina letno Lir 24 — Einzelverkaufspreis
• Posamezna številka Cent. 80.

Popolna zmaga

Slovensko delavstvo je zlomilo komunistično nasilje. 5745 tovarniških delavcev je podpisalo božično protikomunistično spomenico in listine s podpismi so bile svečano izročene prezidentu, generalu Leonu Rupniku. Ta odločna manifestacija slovenskega delavstva pomeni dokončno zmago nad komunističnim nasiljem. Terorja komunističnih trojk po naših obratih je konec. Slovensko delavstvo je neustrašno izpričalo svojo povezanost s slovenskim narodnim občestvom. Zato zasluži take življenjske pogoje, da bo v sedanjih časih lahko zmagovalo vse ovire ter dostojno preživljalo sebe in tiste, ki jih ima zbrane okrog svojega skromnega družinskega ognjišča. Prezident Rupnik, ki je podal že dovolj dokazov svoje naklonjenosti delovnim slojem, je zagotovil vso nadaljnjo skrb. Treba je samo še, da delodajalci do skrajne možnosti izpolnijo svojo dolžnost nasproti široki narodni skupnosti, ki bo v harmonični povezanosti odbijala vsak naval boljševizma pod katerikoli krinko.

Komunistično nasilje zlomljeno

Desetletja so komunistične trojke v posameznih tovarnah in obratih omejevale svobodo delavčevega udejstvovanja, govorenja in celo mišljenja. Delavstvo se je nevede vdalo pritisku komunističnih trojk, ki so delali v premmogih primerih roko v roki z židovskimi bogataši. To sodelovanje je trojkašem preskrbelo boljša mesta raznih predelavcev in mojstrov v tovarnah. Ko pa so enkrat prišli na ta mesta, so postali resnični diktatorji nad proletariatom v malem. Od podrejenih delavcev so zahtevali redne tedenske prispevke v nekakšne »podporne svrhe«, ki pa so bili uporabljeni za komunistično propagando, deloma pa so izginiti v žepih dotičnih mojstrov in predelavcev.

Komunistični teroristi, mojstri in predelavci, so izrabili vsako priliko, da ustvarjajo med delavstvom nezadovoljstvo s tem, da ga po nepotrebnem šikanirajo, da vsiljujejo delavstvu svoje izpričane nazore itd. Ta teror se je še povečal, ko so iste pijavke začele pobirati po tovarnah tako zvani »narodni daveke«. Že takrat so se delavstvu, ki je znalo misliti z lastnimi možgani, odprele oči in mnogi, ki so v preteklosti teror trojk prenašali brez ugovora, so se odkrito uprli.

Ustanovitev »Delavske enotnosti« pod okriljem OF je pomenila višek komunističnega terorizma nad delavstvom. Lažni delavski »voditelji«, ki so odšli v hribe, kakor: Leskovšek, Fajfar, Velkavrh, Mazovec in Svetek, so svojim zaupnikom v tovarne pošiljali točna navodila, kako naj delavstvo terorizirajo in ga ščuvajo na neredne in pobune.

Teror komunističnih trojk nad delavstvom je tako dosegel v zadnjem lanskem polletju svoj maksimum. Zdaj pa se mu je pošteno in narodno zavedno slovensko delavstvo uprlo z izjavo, da je svobodno svojega mišljenja in narodnega prepričanja pripravljeno braniti, če treba, tudi z železnimi pestmi. Tej izjavi vsebovanj v uvodnem proglasu, ki ga je glavni odbor Delavske protikomunistične akcije naslovlil na slovensko delavstvo, se je sedaj pridružilo 5745 delavskih podpisov proti komunističnemu nasilstvu in terorju.

Slovensko delavstvo je in bo ostalo sestavni del in zdrav ud v slovenski narodni skupnosti.

Pogrešamo nekaj podpisov

Nad 80% dosegljivega tovarniškega delavstva in železničarjev je podpisalo slovensko narodno spomenico. Delavstvo je izpregovorilo čisto in jasno svoje besede proti OF in izpričani gospodi, ki jo je podpirala.

Na spomenico pa delavstvo pogreša nekatero podpise, ki bi se nedvomno morali tam nahajati. To so podpisi nekaterih vodilnih uradnikov delavskih ustanov, kateri so bili svoječasno na te

Slovensko delavstvo je premagalo komunizem

5745 tovarniških delavcev je podpisalo božično protikomunistično spomenico — Svečana izročitev podpisov prezidentu gen. Rupniku

Prejšnjo sredo popoldne je g. prezident divizijski general Leon Rupnik sprejel zastopstvo glavnega odbora Delavske protikomunistične akcije. Zastopstvo mu je izročilo podpise industrijskih delavcev iz Ljubljane in bližnje okolice na slovenski narodni spomenice. Delegacijo, ki je izročila gosp. prezidentu pole s podpismi, so sestavljali gg. Gašperčič Valentin, kovinski delavec iz Saturnusa, Jan Maks, delavski strokovni tajnik, Urbanc Franc, pivovarniški delavec iz Uniona in Žužek France, uradnik Javne borze dela. Delegacija je bila v znamenju enotnosti v borbi proti komunizmu sestavljena iz predstavnikov vseh bivših delavskih strokovnih organizacij z različnimi svetovnonazorskimi gledanji, toda s pozitivnimi cilji.

Nagovor predstavnika delavskega odposlanstva

V imenu glavnega odbora Delavske protikomunistične akcije je nagovoril g. prezidenta strokovni tajnik g. Jan, ki je dejal:

Gospod prezident!
Zastopstvo glavnega odbora Delavske protikomunistične akcije, ki je osnovana pod okriljem vašega Propagandnega odseka, smatra za svojo prijetno dolžnost, da vam izroči delavske podpise na božični protikomunistični deklaraciji.

Odziv delavcev pri podpisovanju spomenice je bil izredno velik in je presegal vsako pričakovanje. 5745 tovarniških delavcev iz Ljubljane in neposredne okolice je dalo s svojim podpisom duška sveti jezi nad komunizmom, uničevalcem delavčeve osebne svobode in slovenskih narodnih svetinj. Tako veliko število podpisov znači, da se je slovensko delavstvo uprlo terorju komunističnih trojk v posameznih tovarnah in obratih in ne bo nikdar več dopustilo, da se ta teror ponovi.

Podpisovanje spomenice je bilo izvedeno v naslednjih tovarnah in obratih: Saturnus, Kollinska tovarna hranil, tovarna perila Triglav, Indus, tovarna usnja, mestno cestno nadzorstvo, Elfer, Jelačin & Comp., tovarna kovinske galanterije Jakša, opekarna Vič, mestna vrtarinja, tekstilna tovarna Kunc, Narodna tiskarna, Slamič, tekstilna tovarna Lana, tvornica papirja Bonač, mestna elektrarna, tobačna tovarna, žel. postaja Ljubljana, žel. postaja Šiška, Avtomontaža d. d., tovarna bonbonov Šumi, tovarna pletenin Vidmar in Hribar, pivovarna Union, delavnica ptt., tovarna za klej, opekarne Brdo in Opeka, mestna pilnarna, žel. kurničnica šiška, električna cestna železnica, žel. sekcija za vzdrževanje proge, tovarna galvanskih predmetov Zmaj, Ljudska tiskarna, papirnica Vevče.

Božično deklaracijo je popolnoma prostovoljno podpisalo nad 80% vsega industrijskega delavstva v Ljubljani in okolici. Najboljši dokaz proti komunistični frazi, da je bilo podpisovanje diktirano, je dejstvo, da je več ko 100 naših železničarjev prišlo spomenico podpisat v pisarno Delavske protikomunistične akcije in to potem, ko je bilo podpisovanje na ljubljanskem kolodvoru že za-

ključeno. Tudi dejstvo, da se je nekaj nad 5% delavcev, izrazitih komunistov, vzdržalo podpisa, govori, da je bilo podpisovanje prostovoljno in zlasti, da tako velik odstotek podpisnikov znači enotno voljo slovenskega delavstva, da hoče ostati sestavni del skupnega slovenskega narodnega občestva.

Gosp. prezident! Delavstvo vam je iskreno hvaležno, da ste omogočili, da preko Delavske protikomunistične akcije danes okoli 7000 delavcev tedensko poslušajo predavanja, ki prikazujejo v pravi luči obraz laži-osvobodilne fronte in utrjuje delavstvo v narodni in stanovski zavesti. Delavstvo vam je istočasno najiskrenejše hvaležno za vse ukrepe, katere ste podvzeli, da zagotovite obstanek in izboljšanje socialnega položaja delavcev in njihovih družin.

Ob tej priliki pa si dovoljujemo na prošnjo delavstva nasloviti na vas, g. prezident, prošnjo, da izdate še nadaljnje ukrepe za izboljšanje delavskega gmočnega položaja in to zlasti v tistih podjetjih, kjer delavske plače ne odgovarjajo današnji druginji in radi tega delavci ne morejo živeti svojemu stanu primerno. Prepričani smo, da boste v svoji naklonjenosti do delavstva izdali v najkrajšem času tudi te ukrepe, in se vam zanje v imenu delavstva vnaprej najiskrenejše zahvaljujemo.

Odgovor prezidenta Rupnika

Gospod prezident se je zastopstvu glavnega odbora Delavske protikomunistične akcije prisrčno zahvalil in ga naprosil, da to zahvalo sporoči vsem organizacijskim sodelavcem in vsemu delavstvu, ki je spomenico v tako veliki številki podpisalo. Odziv, ki ga je delavstvo pokazalo ob podpisovanju spomenice, je dejal g. prezident, je najboljši dokaz, da med delavstvom ni narodnih izkoreninjenecv in da ima vodstvo Delavske protikomunistične akcije močne korenine v narodno zavednem delavstvu. Narodno zavedno in pošteno delavstvo pa je najboljšje jamstvo za sodelovanje vseh slovenskih produktivnih stanov v duhu socialne pravičnosti.

Nadalje je gosp. prezident pokazal globoko razumevanje za prošnjo delavstva tistih podjetij, v katerih so delavci najslabše plačani, in objubil, da bo podvzel potrebne ukrepe, da se tudi plače teh delavcev pravično urede.

Po tem odgovoru je g. prezident z zastopstvom glavnega odbora Delavske protikomunistične akcije obravnaval še nekatere važne delavske zadeve in se zadržal z delegacijo še dalj časa v prisrčnem in iskrenem odgovoru, v katerem je pokazal, da dobro pozna delavske razmere, da pozna delavske težave in jih skuša čim bolj olajšati in ublažiti.

Prispevajte za Zimsko pomoč!

funkcije postavljeni, da koristijo slovenskemu delavstvu in so zdaj na to pozabili. Manjkajo nadalje tudi podpisi nekaterih predsednikov delavskih sindikatov, ki bi morali prednjačiti pred člani.

5745 delavcev upravičeno vprašuje, kje so ti podpisi! 5745 delavcev zahteva od prizadetih

funkcionarjev delavskih institucij odgovor! Istočasno pa so delavski podpisniki božične spomenice iskreno hvaležni vsem funkcionarjem delavskih institucij, ki delavstva v teh trenutkih niso zapustili, temveč delajo za delavske koristi dalje pod geslom:

Z delavstvom — za delavstvo!

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Letošnja zima na vzhodni fronti ni prinesla debelega snega in trdega mraza, marveč mlačno in megleno vreme, ki spreminja ogromne pokrajine v blato. Vojevanje na takih tleh je težavno, vendar se boji na vzhodni fronti razvijajo venomer z divjo silo. Zadnji teden so zlasti hude bitke pod Leningradom. V južni Italiji so Anglosasi poizkusili vojno srečo z izkrcanjem v bližini Rima. Med Nettunom in izlivom Tibere, kakih 50 km južno od Rima, so ustvarili mostišče. O razvoju bojev nam je podalo nemško vojno poročilo v torek 25. t. m. naslednjo sliko:

Führerjev glavni stan, 25. jan. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Pri Kerču so sovjetske čete ojačile svoj pritisk. Z oklopniki in bojnimi letali podprti sovražni napadi se nadaljujejo.

Severnozapadno od Kirovgrada so napadli boljševiki z več divizijami. Po izprememb polnih bojih so bili odbiti, neki vdor je bil s protinapadom zožen.

Južnozpadno od Pogrebišča so zavzele naše čete, ki sta jih uspešno podpirala topništvo in letalstvo, po hudih bojih močno izgrajene sovražne postojanke. Sovjetski protinapadi so ostali brez uspeha. Boji se še vrše.

Med Pripjetom in Berezino so se v težkih bojih zrušili ponovni siloviti boljševiški poizkusi, da bi prebili fronto. Več vdorov je bilo zajezenih.

Tudi severno od Ilmenskega jezera in na področju južno od Leningrada so sovjetske čete z naraščajočo silovitostjo nadaljevale poizkuse proboja. Dočim so bili v nekaterih odsekih odbiti ali prestreženi, se na več mestih še nadaljujejo srčiti boji s prodirajočimi sovražnikovimi bojnimi skupinami.

V južni Italiji so naše čete v zapadnem odseku odbile ponovne, s topništvom in bojnimi letali podprte sovražne napade. Sovražnik je imel velike izgube.

V težkih obrambnih bojih zadnjih dni se je pri obrambi vseh sovražnikovih poizkusov, prebiti našo fronto, s svojo zgledno trdnostjo posebno odlikovala 15. divizija oklopnih grenadirjev pod vodstvom generalnega majorja Rodta.

Na mostišču pri Nettunu je sovražnik na več mestih napadel naše prednje straže. Bil je zavrnjen. Z lastnimi izvidniškimi sunki so bili privedeni ujetniki.

Letalstvo je ponoči in podnevi z dobrim uspehom napadalo s bojnimi in torpednimi letali sovražno izkrcavalno brodogve pred Anzujem. Po začasnih poročilih so bili potopljeni trije rušilci in ena trgovska ladja s 6000 tonami. Uničenje treh nadaljnjih ladij s skupno 26.000 tonami lahko smatramo za gotovo. 11 prevoznih ladij je bilo deloma zelo težko poškodovanih.

Severnoameriški bombniki so včeraj prileteli nad področje Reicha. Vsled brezcilnega odmetavanja bomb je nastala v nekaterih krajih zapadno-nemških obmejnih področjih manjša škoda. Po dosedanjih vesteh je bilo sestreljenih 15 sovražnih letal.

Komodor jate nočnih lovcev major princ Sayn-Wittgenstein je v nočnem boju proti sovražnim terorističnim letalcem pri svoji 33. nočni lovski zmagi in po uničenju 5 britanskih bombnikov našel junaško smrt. Führer je počastil padlega nočnega lovca s podelitvijo hrastovih listov z meči k viteškemu križcu železnega križa. Z njim je izgubilo nemško letalstvo enega svojih najboljših nočnih lovcev.

Velika zimska bitka pod Leningradom

Zagrizenost, s katero nameravajo boljševiki nadaljevati na severu vzhodnega bojišča, predvsem na področjih severno od Ilmenskega jezera ter južno in južnozpadno od Leningrada, veliko zimsko bitko, v katero mečejo nove osvežene divizije in vedno več težkega orožja, topništva in tankov, je razvidna iz dejstva, da napada na sovjetski strani najmanj 40 sovjetskih divizij in okrog 20 oklopnih oddelkov. S to množestveno uporabo ljudi in materijala hočejo boljševiki z uporabo vseh sil prodreti preko novgorodskih ruševin in ozkega prehoda v Kronštatskem zalivu ter na ta način zrušiti nemško severno bojišče. V neprestanih, od 15. januarja dan in noč trajajočih bojih, topniških dvobojev in tankovskih bitkah so nemške čete doslej preprečile vse poizkuse za dosego operativnega proboja nemških črt. Na področju pri Novgorodu so sicer prepustile sovjetskim četam, ki so pritiskale z najmočnejšimi silami in z množestveno podporo topništva in oklopnikov, močvirnato ozemlje zapadno od mesta, vendar so nekoliko dalje proti zapadu prestregle trdovratno pritiskajoče sovjetske udarne kline ter so jih odbile z najtežjimi krvavimi izgubami za sovražnika.

Nismo ne v Angliji, ne v Rusiji, temveč v Evropi!

Kje smo Slovenci? Ali v Angliji ali v Rusiji? Ne, v Evropi smo! Toda marsikdo med nami si domišlja, da se okrog Slovencev suče vsa svetovna politika! Kolikšna smešna zabloda! Svetovne sile izven Evrope se brigajo le za svoje lastne načrte in namene, ne pa za majhen, resnično majhen slovenski narod, ki v svetovnih načrtih nima nobene vloge. Strezimo se torej in stojmo na svojih tleh, v Evropi! Usoda nam je dodelila važen prostor. Ne bodimo na takem dragocenem prostoru kakor čreda zbeganih ovc! Ne zapravljajmo svojega narodnega slovenskega kapitala! Ne dopuščajmo več, da bi tekla naša kri zavoljo izkoreninjenec! Slovenska narodna zavest je popolno nasprotje komunistične miselnosti. Ta je propast, ona pa bodočnost slovenskega naroda.

Dne 22. januarja so boljševiki z deloma sveže privedenimi oddelki še nadalje ojačili svoj pritisk proti novim nemškim postojankam, vendar niso imeli nikakega uspeha. Tudi med Volhovom in Ladoškim jezerom so bili sovjetski napadi v zadnjih 24 urah krvavo odbiti. Nekaj začasnih izgubljenih krajev je bilo ponovno osvojenih, neki sovjetski vdor je bil zajezen in očiščen. Sestreljenih je bilo 16 sovjetskih oklopnikov.

Južnozpadno od Leningrada so se enako z nezmanjšano silovitostjo nadaljevali težki boji. Čeprav je sovražniku uspelo, da je ponekod pridobil nekaj ozemlja, so nemške čete preprečile vse poizkuse prebitja fronte. V enem samem odseku so uničile 20 sovjetskih oklopnih voz. Baterije težkega in najtežjega topništva, ki so brez odmora obstreljevale sovjetska zbirališča čet in tankov, so uspešno podprla nemške grenadirje. S tem so odločilno pripomogle, da so se dosedanji poizkusi sovjetskih čet, da bi ostale v zanosnem napadu, vedno znova izjalovili z najtežjimi izgubami.

Uspel letalski napad na London

Močni oddelki nemškega letalstva so napadli v noči na soboto v več valovih London. Napad prvega vala je bil v petek ob jasnem nebu kmalu po 21. Nemški letalci so lahko dobro našli središče Londona in lok Temze in je večina bomb padla na določene cilje. Ze med temi napadi so posadke nemških bojnih letal utegnile opazovati številne velike požare. Po polnoči so nadaljnji močni oddelki nemškega letalstva nadaljevali napade na London. Z bombami težkega kalibra in številnimi zažigalnimi bombami so še ojačili učinek prvih napadov. Navzlic ojačeni sovražnikovih obrambi z nočnimi lovci, močnim protiletalskim topništvom in žarometi niso mogli odvrniti nemških letalcev od njihovih ciljev. Neki nemški poveljnik oddelka je med napadom preletel London prav nizko in potrdil načrtno izvedbo in uspeh napadov.

Težki porazi tolpe v Bosni

Komunistične tolpe so utrpele pri poizkusu, da bi z močnejšimi silami zasedle vzhodnobosansko industrijsko mesto Tuzla, ponovno težak poraz. Tolpe so zbrale okoli Tuzle močnejše sile in so jo zvečer 16. januarja po siloviti topniški pripravi napadle z vseh strani. Nemške čete so obdržale v nočnih bojih svoja oporišča in so posebno izjalovile močan sovražnikov napad na vzhodni del Tuzle. Naslednjega dne je neki nemški napadalni bataljon vrzel tolpe daleč od mesta. Samo v enem dnevu so izgubili komunisti 179 padlih in številne ranjene, nadaljnje občutne izgube pa jim je prizadelo nemško topništvo, ki je razbilo sovražnikove izhodiščne postojanke.

Do 2000 metrov visoko dvigajo gore Dinarskih Alp v Bosni svoje zasnežene vrhove v zimsko nebo. Na teh pustih kraških področjih, kjer stalno divjajo snežni viharji, so bili te dni ogorčeni boji. Nemški gorski lovci so gnali komunistične tolpe v gore in vzlic najtežjim razmeram so jim bili stalno za petami. V ledeno-mrzlih snežnih zametih in do kolen globokem snegu so morali za seboj vleči orožje in ostalo gradivo po ozkih zaledenelih in zasneženih gorskih cestah. Majhno predstavo o izrednih ozemeljskih in vremenskih težavah podaja poročilo nekega polka gorskih lovcev, ki pravi, da so v 17 urah utegnili prekorati zgolj 15 km. Ze cele tedne je ta edinica neprekinjeno v dotiku s sovražnikom in si je priborila bistveni delež na uspehih proti komunističnim tolпам v Bosni.

Poglavnik dosmrtno na čelu hrvatske države

Poglavnik dr. Ante Pavelić je bil s posebnim zakonom določen za dosmrtnega državnega poglavarja na Hrvaškem. S tem je ustvarjena popolna jasnost v državnopravnem pogledu.

Dne 8. aprila 1941 je stopil na čelo samostojne Nezavisne države Hrvatske dr. Ante Pavelić z

naslovom Poglavnika. Dne 18. maja 1941 je bila med hrvatsko in italijansko vlado sklenjena pogodba o razmejrtvi med Hrvaško in Italijo. Takrat je bil spoletski vojvoda proglašen za hrvatskega kralja. Ta mož, po imenu Aimone Savoya, si je v spomin na slavnega hrvatskega kralja, ki je vladal v srednjem veku, vzdel ime Tomislav. Na Hrvaškem so ga označevali za »designirane-ga kralja«, ki pa svoje službe ni nikoli nastopil.

Po ustanovitvi Nezavisne Hrvatske je vršil Poglavnik službo državnega poglavarja, pod njim pa je bil še ministrski predsednik, a tudi to funkcijo je kmalu prevzel Poglavnik sam. Po izdajstvu Badoglija in italijanskega dvora ter po zopetni priključitvi Dalmacije k Hrvaški, je bil tujeodni hrvatski kralj odstavljen in sta se spet ločili funkciji državnega poglavarja in vladnega predsednika, za katerega je bil imenovan Nikola Mandić. Z dosmrtnim imenovanjem Poglavnika je bil storjen zadnji korak v državnopravnem razvoju Hrvatske. Še letos je pričakovati, da bo izvoljen Hrvatski sabor.

Ko zatulijo sirene...

Kljub izkušnjam drugod je opaziti, da se Ljubljančani ob letalskem alarmu vedejo zelo nedisciplinirano in naravnost lahkomišelnost. Ne daj Bog, da bi jih poučile izkušnje na lastni koži! Vidi se, da ljudje vse premalo upoštevajo ponovna navodila in opozorila protiletalske zaščite in če bi se res zgodilo, bi bilo zaradi take lahkomišelnosti verjetno mnogo dočela nepotrebnih žrtev. Vsi, ki so kdaj koli doživeli kak letalski napad, soglasno potrjujejo, da nudi zaklonišče edino verno zaščito. Najsi je zaklonišče še tako skromno in nepopolno, je vendar mnogo bolj kot nič in marsikako življenje se ohrani, ki bi bilo sicer brezpogojno izgubljeno.

Zato ponovno poudarjamo: Ko zatulijo sirene, to nikakor ne pomeni, da se naj ljudje ustavljajo na ulicah in iztegujejo vratove ter se ozirajo za sovražnimi letalci, da bi na to, ko nastopi resnična nevarnost, na vrat na nos bežali na vse strani in iskali zaklonišče. Nevarnost zmede, ki jo povzroči tako lahkomišelnost in naravnost bedasto obnašanje, se z lahkoto prepreči, če vsakdo ob prvem znaku siren mirno in brez razburjenja poišče najbližje zaklonišče. Kdor se ustavlja samo v najbližji veži ali celo le pod obokom vežnih vrat, se mora zavedati, da se lahkomišelnost igra s svojim življenjem. Izkušnje drugod so jasno pokazale, da veže in hišni vhodji ne nudijo nikake zaščite.

Brezpogojno pa je potrebno, da se ljudje ob letalskem alarmu nemudno pokoravajo odredbam policije in osebju protiletalske zaščite, saj oni pri tem ne izvršujejo le svojih službenih dolžnosti, marveč služijo interesom vsega prebivalstva, če spravljajo ljudi z ulic v zaklonišča.

Prav tako je v zakloniščih treba gledati na red in se izogibati vsakemu razburjenju. Tudi če je zaklonišče prostorno in nudi dovolj možnosti za gibanje, nikakor ni priporočljivo se po njem sprehajati in s tem tudi druge nadlegovati. Zlasti je pričakovati od moških, da prepušče sedeže ženskam in starejšim ljudem. Vhodji v zaklonišča morajo biti vedno prosti in to tembolj, ker je zadrževanje pri vstopu tudi samo po sebi nevarno. Odhod iz zaklonišča pred konec alarma je ne le po obstoječih predpisih zabranjen, marveč tudi nevaren. Često se dogaja, da se sovražna letala po prvem napadu nepričakovano vrnejo in znova mečejo bombe ali pa obstreljujejo s strojnimi.

Slej ko prej velja ob letalskem alarmu osnovno načelo: Takoj v zaklonišče!

× Angleški škof o naraščajoči nevarnosti. Chelmsfortski škof piše v svojem škofjskem listu, da v Angliji vedno bolj narašča nevarnost. Številno ločitev zakona vedno bolj narašča. Med ločenci je velik odstotek imen vodilnih družin, s čemer le-te pač ne vplivajo na široke množice z dobrim zgledom.

Ljubezen joče...

Kako sem spoznala svojega moža?« je odgovorila Matilda in gledala sanjavo v daljavo. »To je romantična zgodba. Takrat mi je bilo dvajset let in še nisem kaj prida vedela o svetu. Res sem se rada poljubljala s študenti, toda to so bili veseli poljubčki, in če me je kdo poljubil, sva se oba smejala. Saj poznaš mladostno prevzetnost, ki gre čez vse plotove in krade v sosedovem vrtu češnje, ne da bi človek pri tem kaj hudega mislil. Jaz pa sem živela s svojimi mislimi v pravljicnem rajju, predstavljala sem si princa, ki bo na belcu z zlato uzdo jezdil čez grmičevje sedanosti in ki bo pripravljen žrtvovati glavo, ako ne reši sedmerih ugank, in ki bo rajši umrl, če me ne dobi. Tako sem si predstavljala ljubezen. Tedaj je stopil Marinus na mojo pot.«

»To je bil princ na belcu z zlato uzdo?«

»Pripeljal se je na kolesu. Pri prijateljih smo imeli malo vrtno zabavo. Sprva nisem ničesar opazila. Nič posebnega ni bilo na njem. Imel je vsakdanji obraz, ni bil posebno visok in ko me je prosil za ples, mi sprva niti ni bilo posebno všeč. Rajši bi bila plesala z mladim medicincem, ki me je že enkrat poljubil za grmom. Toda zdaj je dvoril moji prijateljici Marijani in sem pravkar videla, kako jo je odvedel za isti grm, za katerim je bil stal z menoj. Torej sem prikimala neznanemu mlademu gospodu, se dvignila in šla plesat. Imela sem v roki droben robček, kakor je takrat bila navada mladih deklet pri plesu. Kako presenečena sem bila ko je moj plesalec vzel rutico, si obrisal obraz in jo potem položil spet v mojo roko. Med plesom mi je govoril, za slovo pa je še enkrat pritisnil robček na svoja usta.

— Imam veliko prošnjo —, je rekel nato.

— Ali vam jo lahko izpolnim? — sem vprašala.

Prikimal je. Solze so bile v njegovih očeh.

— Dajte mi robček, ki ste ga imeli pri najinem plesu —, je prosil. — Bom srečen, zelo srečen! —

Kako nenavaden človek, sem si mislila; če bi me bil prosil za poljub, bi mu ne bila branila. Tako me torej ljubi, tako sramežljive so njegove misli, da jih lahko zaupa samo robčku, tihemu poročtvu ljubezni! Dala sem mu

robček. Toda njegova sanjavost se me je lotila, da sem morala venomer misliti nanj. Vso noč nisem mogla spati in vse moje misli so bile pri mojem robčku in njegovi roki. Kako žgoča je bila njegova roka, ko je šel od mene. Torej je vendar na tem svetu nekdo, je vriskalo moje srce, ki ljubezni ne jemlje za lahko igro. Je torej na svetu vitez iz pravljicne dežele, na katerega sem čakala. Kako velika mora biti ljubezen moškega, ki mu je robček ljubljene ženske toliko vreden.

da prosi zanj s solzami v očeh! Pozneje sva se poročila in sva postala zelo srečna.»

*

»Kako sem spoznal svojo ženo?« je rekel Marinus in se je zadovoljno posmešnil. »To je docela preprosta zgodba. Bil sem na majhni vrtni veselici in me je mučil tako hud nahanod, da so mi solze stopale v oči. Vrtu vsega sem pa še robec doma pozabil, zato sem prosil neko mlado dekle zanj. Toda, prosim te, ne pripoveduj tega moji ženi, ker je nekoliko romantična in si je izmislila čudovito zgodbo, zaradi katere je zelo srečna.»

Jo Hans Rössler

PTIČJI LET IN LETALA

Nemški zvočni tednik je nedavno prikazal orjaško novo letalo »Gigant«, ki lahko prenese iz zaledja na fronto celo stotnijo vojakov s tanki, avtomobili, strelivom in vso oskrbo vred. »Gigant« je dokaz izredne nemške zmogljivosti, ki nehoti sili k primerjavi med ptičjim letom in moderno letalsko tehniko.

Ko je nekoliko let pred prvo svetovno vojno neki letalec nad Berlinom poskušal prve letalske akrobacije, je priobčil tamkajšnji humoristični list sliko čaplje, ki je poskušala iste umetnije, pri tem grdo strmoglavila na tla ter dejala žalostno svojim vrstnicam: »Mislim, da se ptice vendarle ne bomo pošteno naučile letanja!«

V tem dovtipu je tičalo nedvomno zrnce tistega ponosa, ki se rad pojavi po velikih napredkih, kadar doživljamo človeški duh kakšno novo zmago nad elementi. Tako je bilo tudi v sredini prejšnjega stoletja, ko so dosegli velik napredek z optičnimi instrumenti, zlasti z mikroskopom in daljnogledom, in si je marsikdo zastavil vprašanje, da-li niso te tehnične pridobitve prekosile zmogljivost človeškega očesa. Helmholtz, znameniti fizik, je izrekel tedaj besede: »Če bi mi moj optik dobavil tako nepopolno orodje, kakršno je oko, bi ga odklonil!« — Danes smo sicer malo drugačnega mnenja in vemo, da ni instrumenta, ki bi prekašal čudovite sposobnosti očesa. Tudi navzlic vsem uspehom letalske tehnike si ne domišljamo preveč, da smo že prekosili sposobnosti naravnih letalcev, ptic in žuželk. Če bi si kaj takšnega domišljali, bi zdostovalo, da pomislimo na neprestane težke letalske nesreče, kajti gotovo je, da nismo slišali še nikoli o takšnih nesrečah v ptičjem svetu, kvečjemu če bi ne hoteli prištevati sem tistih primerov, ko pade kakšen negoden mladič iz gnezda, pri čemer pa običajno ne utrpi velike škode.

Narava je za svoje stvore preskrbela pač na razsipen način in jih je opremila tako velkodušno za njihove naloge, kakor ne bomo mogli mi brzkone nikoli opremiti naših letal. Tu moramo navesti zlasti nosilne ploskve, ki zavisi od njihove razsežnosti v veliki meri vse delo, bodisi mišično ali strojno, ki ga je treba opraviti pri letanju. Pod temi nosilnimi ploskvami moramo razumeti pri pticah krila in rep, pri letalih pa krila in višinska krmila. Čim težje je breme, ki naj se dvigne v zrak, tem večje morajo biti nosilne ploskve. Te so pa pri pticah velikanske, zlasti pri najboljših letalkah. Tako bi mogla pri hudournikih in lastovkah nosilna ploskev enega štirjaškega metra nositi breme poldrugega ali dveh kilogramov (takšno ploskev in takšno težo bi sestavljala seveda cela vrsta teh ptic), pri štorčljah pa prenaša nosilna ploskev enega štirjaškega metra 3,5 kilograma teže in pri okornih divjih gosih celo 11,5 kilograma. Seveda letj divja gos temu primerno in zlasti v primeri z lastovko zelo slabo, toda to ni vse skupaj nič v primeri z najlažjimi letali, kjer so nosilne ploskve na vsak štirjaški meter obremenjene s težo 15 do 20 kg, pri težjih pa celo s 30 do 40 kg! Tu je razlika, če jo primerjamo z najboljšimi letalci med pticami, tako velika, da jih bo menda nemogoče kdaj prekositi.

Isto je z vzletno sposobnostjo. Kako hitro se lahko dvigne ptica — da o muhah niti ne govorimo — nas pouče vsak dan predrzni vrabci, ki nas pustijo mirno v svojo najneposrednejšo bližino, a se potem

23

NORAH DIVJINA CVETE

Glas mi ni hotel prav ubogati, ko sem ji rekel: »Ako bi Eli vedel, da ste prišli sem in prinesli rože...«

»Ako bi vedel,« me je zavrnila in glas ji je zvenel tako odločno, tako trdo, tako docela drugače, da mi je bilo kakor da slišim glas tujega človeka. »Ni mu treba vsega vedeti. In po vaši zaslugi, Filip, so rože moja last.« Spet se je ozrla na grob in sočutno rekla: »Ko bi me bila Mahitabel ne malo bolje poznala... ko bi bila govorila z menoj, bi jo bila nemara lahko zadržala od tega koraka.«

»Tudi jaz bi dal vse, da bi ji mogel pomagati v njenem obupu, ako bi mi bila zaupala,« sem tiho rekel.

»Vem, Filip. Dobri ste! Drugi pa so tako trdosrčni. A nisem mislila tega. Drugače bi ji bila lahko pomagala. Ako ženska noče otroka, si lahko pomaga. Res je, jaz imam svoja dva malčka, in zdaj ju zelo ljubim, toda ko sem ju pričakovala, se mi je zdelo to strašno. Pa tedaj sem bila na morju... Tam ni nobenih zelišč. Pozneje pa nisem dobila več otrok in jih tudi ne maram več. Eli pa bi jih imel najraje dvanajst. Vidim, da včasih premišljuje o tem. Toda o tem ne maram govoriti z njim. Čudno, z vami se lahko o vsem porazgovorim... Edini človek v Zionu ste, ki ima srce v prsih. Vsi drugi imajo kamenje mesto srca in vanje je vklesanih deset božjih zapovedi.«

»Mnogo več kakor deset,« sem menil. »V svetem pismu nič ne piše, da ne smemo kaditi in piti. Mislim pa, da so ti ljudje kljub temu prepričani, da je njihova nestrpnost upravičena. Tudi jaz rad priznam, da so ljudje v Zionu resnicoljubni, pošteni in delavni. Le nekatere izmed njih resnično sovražim...«

»Eli?« je naglo rekla Linda.

»Ne, ne! Res je, da sem o mnogih stvareh drugačnega mnenja kakor Eli, vendar ga ne sovražim. Ne, mislim sem tegale hinavskega,

nesramnega Thomasa. Ne bom mu tako kmalu pozabil hudobnega sumničenja, ki ga je bil v soboto izrekel proti meni.«

»Saj veste, da se je v prepiru s Keziah postavil zoper Elija in mislila sem... celo upala sem, da se bo moj mož odrekel njegovega prijateljstva. Eli pa je samo rekel, Thomas ravna, kakor misli, da je najbolj prav, in ostala sta si dobra prijatelja.«

»To je zaradi tega, ker Eli zaupa pastorju, imajoč ga za pobožnega božjega služabnika. Ako bi bil jaz tako nastopil...«

»Motite se, Filip,« mi je Linda segla v besedo. »Tudi naproti vam je enako pravičen. Ko je v soboto prišel domov, je rekel, da je vaše stališče sicer napačno, da pa je vaše mišljenje pravilno in iskreno. Vaši nazori da so posledica napačne vzgoje.«

»Kako lepo od vas! Zdaj, ko to vem, bom gotovo mnogo bolje spal,« sem posmešljivo menil. »A pustiva šalo, — mar se vam, Linda, ne zdi, da je tako pokroviteljsko zadržanje tudi žaljivo?«

Lindin obraz je dobil skoraj enak izraz kakor takrat pred davnim časom, ko sem jo svaril pred svojim očetom.

»Nikakor ne. Meni se ne zdi tako,« je resno odvrnila. »Eli gotovo nima namena, da bi bil pokroviteljski. Zdaj vem, da je njegov obzor jako omejen in da je v verskih stvareh jako nestrpen. Lahko je trd in brezčuten, ni pa hudoben, zahrbtn, domišljav... Ali morda pač? Morda ga ne morem pravilno presojudati, morda imam glede njega predsodke... Vidite, Filip, takrat v tistem strašnem času, ko sem videla, da je res vse kar ste mi bili govorili o vašem očetju, takrat... vem, da se sliši jako neumno... takrat mi je bil Eli skoraj kakor ljubi Bog. Kakor daleč se spomnim nazaj, sem imela vedno ob sebi svojega uboega starega očeta, ki ga je človeška okrutnost ropala razuma, okrog sebe pa samo moške, ki so me preganjali s svojo poželjivostjo — moške v hiši, kjer sem stanovala, moške, katerim sva dolgovala denar, moške, ki so me zalezovali po cestah in me nadlegovali. Tedaj sem spoznala vašega očeta in zdel se mi je tako ves drugačen, tako dober in postrežen, pa je bil nemara celo slabši od vseh drugih. In potem je prišel Eli — Eli, ki mi je poln resnobe in prepričanja izjavil, da se mora oženiti z menoj, ker me je bil videl v raztrgani srajci... Ali razumete, Filip, da sem ga gledala kakor bitje iz nekega drugega sveta?«

v zadnjem trenutku rešijo na drevo ali plot. Celo škranec, ki se dviga v zavojicah, doseže prav znatno višino v času, ko je letalo še malo nad zemljo. Tudi tukaj moramo občudovati mater naravo, ki je skrbelo za svoja bitja tako, da jim je z najmanjšo porabo mišične sile omogočila najhitrejši vzpon. Če pionirja letalske stranke, brata Lilienthala, sta ugotovila, da se da zasločena ploskev teže premikati skozi ozračje kakor plana ploskev. Z drugimi besedami pravimo temu, da je zračni upor za zasločeno ploskev večji. Ta zračni upor pa še znatno naraste, če se ploskev ne premika kar naprej, temveč po zraku tudi udarja, kakor je to pri ptičjih krilih, ki so vsa bolj ali manj sličasta. In to pomeni, da se velik del mišične sile spreminja v vzgon ter da se ptica zato hitro dviga. Armada nesrečnih letalcev od Ikara dalje je bila tedaj navzlic vsemu na pravi poti, ko je skušala sestaviti krila, ki bi se gibala kakor ptičja krila. Ti ljudje so precejevali samo zmogljivost človeškega telesa kot letalskega motorja. Kajti človek tehta povprečno 75 kg, a zmogel je komaj eno desetino konjske sile, medtem ko opravijo moderni letalski motorji z letno težo 1000 k.s. in več. Ta velika zmogljivost je pač potrebna zaradi neznatne nosilne ploskve v primeri z veliko težo letal, medtem ko opravijo ptice s svojo pogostoma ogromno letalsko ploskvijo svojo nalogo z dosti manjšimi »motorji«. Motorne zmogljivost goloba cenijo na primer na eno tridesetino do eno sedemdesetino konjske sile. Golob opravi tedaj približno tretjino tega, kar zmogel človek pri tem pa je ptica dvestokrat lažja od človeka!

Seveda pa bi bilo nepravilno primerjati celotno težo takšne ptice in njeno motorno zmogljivost s težo modernih letalskih motorjev, kajti teža kakšne ptice ne predstavlja teže motorja samega, temveč teža popolnega letala z motorji, kabinami, trupom, posadko in vsem drugim bremenom slič. Če to pomislimo, dobimo popolnoma drugačne številke. Vsaka konjska sila »golobjega motorja« nosi težo 30 do 37 kg in konjska sila štorkljinoga motorja še vedno 20 kg, medtem ko nosi vsaka letalska konjska sila v najboljšem primeru okrog 15 kg, v slabših primerih pa dosti, dosti manj.

A vendar bi bilo napačno, če bi zavoljo takšnih primerjav naša letala podcenjevali. Pri teh gre namreč v prvi vrsti za dodatno težo, ki jo lahko nosijo, ne da bi se zavoljo tega zmanjšala njih letalna zmogljivost. Prav v tem pogledu pa letalo daleč prekaša ptico, ki seveda ni njena naloga, da bi prenašala bremena. Sicer so opazovali, da postanejo selike pred odletom do 30 odstotkov težje (zaradi rezervne teže, ki jo dobe na pot), in to je prav tako dodatna teža, kakor če odnese 1100 g težak sokol 1000 g težko gos v zrak, toda ti primeri in ptičjem svetu ne predstavljajo normale, to se dogaja le izredno in tedaj se letalna sposobnost ptic običajno hudo zmanjša, medtem ko je prevažanje dodatne teže za letalo nekaj rednega. Če majhna letala prenašajo bremena, ki so za 60 do 100 odstotkov težja od njih

Zenski vestnik

Iz Gospodinjskega koledarja

Tudi letošnji Gospodinjski koledar prinaša poleg drugega koristnega gradiva sestavke o prehrani in kuhanju jedil. Sodobna navodila naj omogočijo gospodinjam pogostejšo izpremembo jedilnika ter jim obenem nazorno pokažejo, kako je mogoče tudi preprosti hrani dati dober in zadovoljiv okus. Za vzgled naj vzamemo nekatere sodobne recepte:

Špinačni zrezki. Sestavine: 1 kg špinače, slana voda; bešamel: 2 dkg masla, 4 dkg moke, $\frac{1}{8}$ l mleka ali pa špinačne juhe; jajce, čebula, zelen peteršilj, 1 dkg masti, sol, poper; za paniranje: moka, jajce, drobtine; mast za peko. Špinačno juho skuham v slani vodi, potem jo dobro odcedi, nekoliko pretlači, umešaj z bešamelom, jajcem, oprazeno sesekljano čebulo in petršiljem, osoli in popopravi. Iz zmesi napravi ploške zrezke, jih posuj z drobtinami in speci na vroči masti. Priloga: krompirjeva ali pa zelena solata, špinačne zrezke izboljšaš, ako jim primešaš gobe, dušene na maslu.

Kunec v enolončnici. Sestavine: $\frac{1}{2}$ kg zajca, 4 dkg slanine, 1 kg krompirja, 2 skodelici drobtin, kadulja (Zajbelj), 1 dkg čebule, sol, ingver, poper, 3 dkg masla ali masti, voda ali juha. Na dno namaščene ponve položi najpoprej polovico slanine, zrezane na tanke listke (če je nimaš, lahko tudi odpade), nato pa nekaj koščkov zrezanega zajca in olupljen krompir, zrezan na listke. Vse poškrobi z začimbo, napravljeno iz drobtin, nastrgane čebule, nekoliko kadulje, soli in popra, polij z zajemalko vroče vode in raztopljenim maslom ali raztopljeno mastjo. Na navedeno položi še ostale koščke zajca in zopet krompir ter oboje poškropi z isto vrsto začimbe. Na vrh položi drugo polovico slanine in zlij dve zajemalki vroče vode, dobro pokrij in kuhaj kaki dve uri.

Krompirjeva musaka. Sestavine: $1\frac{1}{2}$ kg krompirja, 25 dkg zmlate govedine, 2 dkg masti 2 žlici sesekljane čebule, peteršilj, strok strtega česnja, pol žlice paprike, pest drobtin, dve jajci, eno desetino litra mleka. Krompir olupi in zreži na tanke listke. Na masti prepraži čebulo, peteršilj, česenj in zmlato meso; dodaj papriko, drobtine in jajce ter vse dobro zmešaj. Potem položi na pomazano pekačo plast krompirja in nanjo plast zmlatega mesa; to ponovi dvakrat, tako da je na vrhu krompir. Vse skupaj polij s tremi desetinkami litra mleka, v katero vžvrkljaj dve jajci, nato pa peci eno uro v pečici.

Ječmenji guljaš. Sestavine: po $\frac{1}{4}$ kg masne svinjine, fižola in ječmenčka, čebula, mast, paprika in kumna. Prejšnji dan namoči fižol, prevri,

odlij vodo, ga znova zalij z 1 in $\frac{1}{4}$ l vode, osoli in kuhaj pol ure. V kozo daj žlico masti, na koščke zrezano meso in drobno narezano čebulo ter vse duši, da nekoliko zarumeni. Nato dodaj ječmenček, opran v vroči vodi, sol, papriko in kumno, a ko vse zarumeni, kuhaj fižol s fižolovko vred še dve uri.

Pretlačen fižol in krompir. Sestavine: $\frac{1}{4}$ kg (belega) fižola, srednje debel koren, 4 krompirji, 5 dkg ocvirkov, drobno sesekljan peteršilj in poper. Fižol namočen dan poprej, kuhaj četrt ure. Vodo odlij in zalij fižol z gorko vodo, dodaj osnažen zrezan koren in razrezan krompir. Ko je vse troje do mehkega kuhano, pretlači skupno s četrtinko litra juhe. Potem razgrej ocvirke ter zamešaj med nje žlico drobno sesekljane peteršilja, pretlačenega, in ščep popra. Še nekoliko prevreto jed postavi zatem na mizo.

Grahovi zrezki. Sestavine: $\frac{1}{4}$ kg suhega graha, 1 čebula, 1 krompir, 1 ali 2 žlici drobtin, jajca 5 dkg sesekane slanine. Grah, kuhan v manjši količini vode, odcedi skozi sito. Na masti zarumeni drobno zrezano čebulo ter jo primešaj pretlačenemu grahu in pretlačenemu krompirju. Osoli, popopravi, prideni drobtine, jajce in slanino. Naredi manjše zrezke jih povaljaj v moki, jajcu in drobtinah ter speci na olju ali pa na masti.

Drobni nasveti

Pranje batista in muselina. Beli batist in muselin opereš z milom, ki ga narežeš v mrzlo vodo in počasi kuhaš, da se raztopi. Ako je tkanina zelo fina, je ne peri z roko, marveč jo samo nekajkrat stisni. Ako so še kake lise, menčaj lahko in previdno. Nato izplakni v mrzli vodi, katero večkrat izmenjaj, dokler ne ostane čista. Za bele bluze uporabljaj mlo, ki ga v vroči vodi raztopiš, da nastane gosta kaša, s katero namažeš bluzo in jo pustiš 2 do 3 ure. Potem jo umij v mlačni vodi, kateri dodaš nekoliko zdrobljenega boraksa in po možnosti terpentinskega spirita. Bluzo splakni, kakor že omenjeno.

Privijanje stenja pri petrolejkah, da bi pogorelo manj petroleja, je nepotrebna razvada. S tem, da je stenski premalo odvit, petrolej le deloma pogori, širijo pa se plini, ki zelo kvarijo zrak in so strupeni. Prhrani se pa tako malo petroleja, da se ne izplača. O tem bi se lahko prepričali, če bi vzeli dve svetilki. Eno pustimo goreti s polnim plamenom, drugo pa privijmo. Razlika bo tako malekosta, da je škoda naših pljuč, da bi jih kvarili s tako slabim zrakom. To je treba povedati kljub majhnim količinam petroleja v vojni dobi.

Ribe, ki imajo zelo goste luske, očistiš hitro, ako jih poliješ z vročo vodo, ali pa jih za nekaj trenutkov držiš v vreli vodi. Seveda se mora to naglo vršiti, da vroča voda ne vpliva na ribje meso, katero bi postalo sicer premeško.

Madeže od apna odpravimo s sukna, če najprej ostrgamo apno z ostro krtačo in ga potem močimo s čisto, v kis pomočeno krpo.

Nekakor tako, kakor po očiščujoči kopeli... Tako mi je bilo. Lahko to razumete?

»Hm... v gotovem smislu da,« sem zamišljeno rekel, »na drugi strani pa... Da bi človek moral preživeti vse svoje življenje v taki očiščujoči kopeli, to pač ne more biti preveč prijetno.«

Linda je nagubala čelo in videti je bilo, da je presenečena nad mojo drznostjo. Nato je mirno rekla: »Eli je strog in resen, toda pravičen. In kakor nalašč za Zion, se vam ne zdi, Filip? Velik in močan je in ničesar se ne boji. Prav za prav nisem dovolj dobra s njim. Varam ga v majhnih stvarih in morda po pravici trdi, da prizanašam otrokom ter da imam posvetno srce.«

»Bogu hvala za to Linda. Zares se morava večkrat videti ter nekoliko vaditi vsak svoje posvetno srce, ki ga pač imava.«

»Dobro, Filip. Ko nas bo zopet Kezizah osrečila, morda pridem malo sem. Kezizah ni nikoli odpustila Eliju, prihaja le, kadar njega ni doma. Otroke pa ima zelo rada, posebno Jamesa, malega poredneža. Zaradi tega vedno prihaja k nam, čeprav me ne sovraži. Tudi zdaj je pri nas in se igra z otroci, pa bo gotovo kmalu odšla... Ti moram. Na svidenje, Filip!«

Še enkrat se mi je nasmehnila ter se z dražestno kretnjo tesneje zavila v svoj plašč. V nekaj korakih, s katerimi je hitela od groba proti gozdu, je ležala vsa očarljiva ljubkost, ki sem jo bil nekdanj spoznal na njej. Spet se je je bila navzela, ker ni čutila kraj sebe Elijevega težkega koraka.

Kakor hitro mi je izginila izpred oči, sem sedel na drevesni panj, si prižgal pipo in razmišljal o Lindinih besedah. Jasno je bilo, da Linda in Eli ne spadata skupaj, da se v mislih in čustvih jako razlikujeta med seboj. Bilo mi je pa tudi prav tako jasno, da je Linda še vedno močno pod vplivom Elijeve krepke narave. In še jasneje sem spoznal, da nima Linda niti najmanjše slutnje o mojih čustvih. O tem dovolj jasno priča neprisljenost, s katero me gleda in klepeta z menoj. Kako je le mogoče, sem se vprašal, da ne more spoznati za mojimi lahkotnimi, včasih posmehljivimi besedami nemega priznanja moje ljubezni, da ne čuti divjega razbijanja mojega srca, da ne vidi žeje v mojih očeh. Vendar, hvalil sem Boga za to. Bolje je bilo tako. Ena sama nepremišljena beseda, ena samovoljna kret-

nja, in za večno bi lahko izgubil njeno prijateljstvo, — vse, kar sem imel od nje...

Vstal sem, iztresel svojo pipo, še enkrat sem se ozri na cvetje, ki je z njim Linda okrasila sveži grob in krenil domov.

Ko sem prišel v zgornje nadstropje, sem v svoje največje presenečenje našel Judito, ki je na pomilih tleh gostinske sobe, kjer je bila ležala mrtva Mahitabel, oblikovala ogromen križ iz soli. Pravkar je zajemala iz lončene posode pest soli, da bi jo skrbno raztresla po ornamentu na tleh. Resnično, lastnemu očesu nisem verjel, kajti sol je veljala v naši naselbini za eno največjih dragocenosti, s katero smo na moč varčevali.

»Kaj naj to pomeni?« sem vprašal. Judita se je napol vzravnila in si popravila bujne lase s čela.

»Saj vendar ne želite, da bi duh samomorilke blodil tod okrog?« je odvrnila.

»Nemara verjameš, da ga bo tvoj hokus-pokus od tega odvrnil?«

»To vem zagotovo, gospod.«

»Kaka neumnost!« sem vzkliknil. »Nehaj goltati sol, si razumela! Naša zaloga že tako in tako gre h kraju. V ostalem... zakaj naj bi Mahitabel rušila naš mir, četudi bi to mogla? Ali nismo za siroto storili vsega, kar smo le mogli?«

Kakor da ni čula mojih besed, je Judita dalje izpopolnjevala križ s polnim prgiščem soli. Potem je pokrila solnico.

»To nima s tem nič opraviti,« je odločno odgovorila. »Mahitabel se je pač končala. In jaz vem, da je naše življenje natančno vnaprej določeno. Če ga sami predčasno končamo, smo prerežali nit lastne usode.«

Ne da bi bil hotel, so te presenetljive besede tako močno vplivale name, da sem za trenutek pozabil Judito ozmerjati. Stopil sem k odprtemu oknu in se zagledal v zimsko pokrajino, obsijano od zadnjih žarkov zahajajočega sonca. Nenadno mi je bilo, kakor da vidim svet ležati pred seboj nalik ogromnemu zemljevidu, nad katerim se nebo širi v neskončnost. In na zemlji sem videl ljudi mrgoleti naokrog kakor mravlje. Videl sem, kako se je skupinica odločila od drugih, se peljala čez morje, se prerinila nato trudapolno skozi prostrano deželo in naposled prispela na določeno mesto. Od skupinice so se spet odločila tri drobcena bitja — mravlja Eli, mravlja Filip in

Mož brez strahu pred viharjem

Bilo je v Gospodovem letu 1792.

Parnik »Victoria« je zapustil London in rezal valove v smeri proti Calaisu. Ponosno in mimo kakor labod se je zibal po morju, ki je bilo ono jutro čudovito mirno. V tisočih barvah se je prelivalo sonce po morski gladini in se poigravalo z valovi, ki so zdaj srebrnobeli, zdaj jeklenomodri pljuškali ob parnik.

Na krovu je bilo živahno vrvenje. Številni potniki so opazovali igro valov, uživali lepoto sončnega jutra na morju, živahno kramljali, se smejali in šalili.

Prav osamljen pa je sedel na pomolu mož plemenitega obraza. Njegove mirne oči so zrle preko nezmernega morja v neskončno daljavo, ustnice so se rahlo premikale, prsti njegovih lepih rok pa so prebirali jagode molka.

Samotnega je objemal spokojen mir. Tiha sreča je dihala iz njega in ga popokoma odmaknila od živahnega hrušča sopotnikov.

Marsikateri sprehajajočih se po krovu je samotnega ošinil s prezirljivim, zasmehljivim pogledom, mnogi je izustil celo pikro opazko. Zamaknjena v pobožno molitev to ni motilo prav nič.

Nič na svetu ni bolj muhasto ko morje. Iz rahle meglice tam na obzorju se je dvignil temen zastor, ki je zakril sonce in se preteče spuščal na morje. Srebrnobeli in jeklenomodri vali so zrasi v mogočne, grozeče in peneče se valove, ki so divje butali ob parnik, hoteli ga zdrobiti in pogoltniti. Nemir potnikov se je stopnjeval v smrten strah. Z grozo v očeh so zrl divji ples morskoga viharja. Ko pa so se peneči se valovi jeli zgrinjati preko parnika in pometati krov, so se preplašeni potniki umaknili v kabine.

Samotni na pomolu pa se ni bal viharja. Kot omamljen in ves prevzet od divjega plesa se je razživel in preskakoval valove, ki so se valili preko parnika. Z glavo in s kretinjami in z vsakim gibom svojega telesa je posnemal gibanje parnika, njegov pretres, njegovo cvileče ječanje. Bučal tulil je z viharjem, zdaj pa zdaj pa je radostno vzkliznil: »Res je tako! Dobri mojster Nikolaj, res je tako! O ko bi mogel ti biti navzoč!«

Čudno, nerazumljivo vedenje prej tako mirnega moža je zadržalo nekaj pogumnejših potnikov na stopnicah v mehkrovju, odkoder so zvedavo zrl na poskakujočega moža. Bolj ko neustrašenost pred besnečim viharjem jih je zadrževala neprikrta radovednost in še misel, da je mož znorel.

Kadar se morje sprosti in v silnem bučanju potegne vse registre mogočnih, nevidnih orgel, se zopet umiri in zaigra piano. Tako tudi sedaj. Strahotno butanje penečih se valov je ponchavalo in z njim tudi nevarno metanje in gibanje parnika. Rahel veter je trgjal težki sivi zastor, izza katerega se je zopet po-

smejal zlati sonce in s svojimi žarki srkalo mlako na krovu in sušilo parnik.

Kakor da vstajajo iz groba v novo življenje, so bledih obrazov prihajali potniki na krov. Radovednost jim je brisala z obrazov sledi prestanega smrtnega strahu. Vse je šušljalo o norem, nerazumljivem ponašanju neznanega, ki je zopet stal na pomolu in vedrih oči ter smehljajoč se zrl na pomirjeno morje.

Radovednost je kakor glad, ki mori človeka, dokler ga ne utiši.

Iz gruče radovednih se je odlučil potnik in drzno nameril korak proti neznanemu možu. Nekam visokostno mu je rekel, naj dovolji vprašanje, ki zanima vse potujoče: »Kako je pač mogel v tem silnem viharju ostati na krovu, se tako razživet in vprav radovati viharja, medtem ko so vsi ostali potniki iz groze in smrtnega strahu kar onemeli in se zatekli v kabine?«

Nagovorjeni mu smehljaje se odgovori: »To je bil ljub spomin iz moje preteklosti. Moj dobri mojster in učitelj glasbe, Nikolaj Porpora, mi je nekoč velel muzikalčno predvajati vihar, Ker pa takega viharja še nisem doživel, mi je bilo to nemogoče. Zato sem prosil svojega učitelja, naj bi mi pomagal s predstavo. Da ste ga tedaj videli! Da ste ga čuli! Vsa lepota in divj, pošastni ples viharja je vstajal iz akordov,

ko je, živo posnemajoč divjo igro prirode, skakal, se zibal, tulil in bučal pred menoj, moj dobri, stari mojster glasov, Nikolaj Porpora. In danes sem z viharjem doživljal in užival neizbrisni spomin svojih mladih dni.«

Iz neutešene radovednosti vstane novo vprašanje: »In kako, da se niste bali, da vas pograbi in odnese val? In se niste plašili, da bi razbesnelo morje moglo pogoltniti parnik z nami vred? Smrt je prežala na krovu in vi se je niste bali? ...«

Nov smehljaj preleti obraz vprašanega. »Smrti naj bi se bal? Z Bogom v srcu in z molkom v roki se smrti ne bojim. Le z njo morem prestopiti v večnost, v raj, ki mi ga odpre venec, spleten iz čudodelnih rož.«

»Kdo ste, gospod, in kam potujete?« je drznemu kar ušlo novo vprašanje.

»Jožef Haydn sem in potujem na Dunaj.« je vprašani mimo odgovoril.

Vročica sramu je spretetela predržeža. Jecljajoč opravičilo se je z globokim poklonom oddaljil.

Kakor iskra je padla novica med radovedne. »Kaj, Jožef Haydn, znameniti skladatelj, je oni skromni mož?« Z globokim spoštovanjem so odslej sopotniki pozdravljali Haydna, junaka, ki se ni bal prezira in sodbe ljudi, ne morskoga viharja, ne smrti. Občudovali so njega, ki je bil veliki mojster glasov oče moderne instrumentalne glasbe, stvaritelj nesmrtnega dela »Štirje letni časi«. Živel je od 1732 do 1809.

2.216.000.000 ljudi živi na svetu

Mnogo je še na svetu krajev, ki so tako daleč ali pa tako težko dostopni, da število njihovih prebivalcev sploh ni znano, ali pa da ga poznamo samo po približnih cenitvah. V gorskih krajih Sumatre v južnoameriškem Gran Chaku v osrčju Afrike, v gorskih krajih Srednje Azije, povsod so še na zemljevidu bele lise in morda bo trajalo še več desetletij, predno bodo ti kraji raziskani. Kolikor je pa sploh mogoče dognati, prebiva na 134 milijonih 800 000 km² obsegajoči površini naše zemlje — seveda brez morij — 2.216.000.000 ljudi. Od tega odpade na Evropo 534 milijonov, na Azijo 1.235.000.000, na Afriko 160 milijonov, na Ameriko 276 milijonov in na Avstralijo z južnim otokom vred 11 milijonov.

Nemški državni statistični urad je ugotovil, da je žvelo leta 1800, na vsem svetu okrog 837 milijonov prebivalcev in da se je torej v zadnjih 140 letih povečalo za 2,5 krat. Najbolj nas zanima pri tem razvoj v Evropi. Tu se je povečalo število prebivalstva od 187 na 534 milijonov ali za 24,1% vsega prebivalstva naše zemlje, dočim se število prebivalcev Evrope v zadnjih 140 letih ni niti potrojilo, je naraslo v Združenih državah na 11-kratno število. Združene države so imele l. 1800, komaj 25 milijonov prebivalcev, predlanskim pa že 276 milijonov. Navzlic velikemu porastu pa

pride v Ameriki še vedno na 1 km² samo 6,4 prebivalcev, dočim jih pride v Evropi 46,8. V zvezi s tem lahko takoj omenimo, da pride v Aziji na 1 km² 29,9, v Afriki komaj 5,3, v Avstraliji z južnim otokom vred pa samo 1,2.

Evropa je torej mnogo pregosto naseljena, če jo primerjamo z drugimi deli sveta. Na 11.400.000 km², kolikor meri Evropa, prebiva 24,1% vsega prebivalstva sveta. V Aziji prebiva na 41.300.000 km² 35,7%. Afrika je skoraj trikrat tako velika kakor Evropa, pa prebiva v nji samo 7,2% vseh prebivalcev sveta. Amerika, ki je večja od Azije, ima 12,5%. Avstralija z južnim otokom vred, ki meri 8.900.000 km², ima pa celo 0,5% prebivalstva naše zemlje. Ti podatki slone očinoma na ljudskih štetjih okrog leta 1940 in so torej naj-novejši.

Nekoč je bila literatura tempelj, danes je industrijska tovarna.

Od doma v gostilno je le en korak, iz gostilne domov sto korakov.

V zakonu se zamenja ljubezen z dolžnostjo.

mravlja Linda. Tako velik je svet, toliko milijonov je že skozi stoletja živelo in jih živi še danes na njem — tako čudno je misliti, da prav ta tri prečudno majhna živa bitja trčijo vkup, se kličejo po imenu, govoré med seboj in se morajo srečavati.

Ali je bilo res vse v naprej določeno? In od koga? Od neskončno daljnjega, neskončno velikega bitja, ki je skušalo — trudno od svoje vsemoččnosti in vsevednosti — napraviti dolgočasni večnosti konec z majhno lutkovno predstavo. Morda to pestro razgibano življenje, ki se zdi nam lutkam tako hudo važno, bogu samemu ni več kakor kratko razvedrilo. Kaj potem pomeni, ako Lindo ljubim ali če je Elijeva žena? Nič, prav nič ni na svetu pomembnega...

Juditin glas, v katerem je drhtela bojazen, me je trzil iz sanjarij.

»O, gospod, kaj vidite tam na večernem nebu?«

»Nič,« sem zamišljeno odgovoril. »Prav nič.« Potem sem se z naporom utrgal nazaj v resničnost. »Kaj naj bi tudi videl, deklina neumna? Mahitabel počiva v miru pod drevesi ob reki, njena duša se je vrnila k Bogu.«

Odstopil sem od okna.

Toda v breznu, v katero sem bil pravkar pogledal, ni bilo ne boga, ne duše. Tam ni bilo nič drugega kakor ubogo, ranljivo, minljivo meso, telo, ki nas obdaja v kratki dobi našega bivanja na svetu.

Ko sem začel stopati po stopnicah, sem razumel, da se moram — četudi proti volji — okleniti vere v Boga. Kajti brez vere v smiseln načrt, brez zaupanja v roko, ki nas vodi, bi bilo vse preveč strahotno, da bi to mogli prenesti. Ni pa treba, da bi to bil Elijev strogi, neprizanesljivi Jehova. Bilo je že mnogo bogov pred njim; drugi mu bodo sledili. Vsak človek mora najti svojega lastnega Boga...

»Odslej bomo štedili s soljo, Judita!« sem kliknil dekletu.

»Da, gospod!« je odvrnila in v njenem glasu ni bilo nobene nagnjivosti več.

Leto je šlo h kraju in spet je prišla pomlad na zunaj, čas setve in težkega dela na polju, na znotraj pa čas nemira, težko se dramečega hrepenenja. Prišli so zame trenutki, ko je ljubezen obsipala vsako drevo s popki upanja in je v njej zvenel glas vsakega ptiča tako vabljivo.

V začetku meseca januarja je Hana Wrightova rodila sina, malega Harryja Jakoba, ki mu je bilo sojeno, da nikoli ne bo videl očeta, katerega so Indijanci tako grozovito pokončali. Cim je mlada vdova vstala iz postelje, je rekla, da bi se spet rada vrnila v mlin in nadaljevala obrt po pokojnem možu. Zalostni dogodki, ki so se bili tam odigrali, nikakor niso zgrozili te resne, zgodaj postarane žene.

»Bistra ženska, pa naj je videti še tako slabotna in neokretna!« je Ralf izrazil svoje začudenje. In brž je začel hlastno pospravljati večerjo in se odpravljati od hiše. Nekega dne je nekoliko v zadregi priznal, da pomaga Hani pri delu v mlinu. Dela je pač več, kakor zmore ženska.

Razumevajoče smo se smehljali in čakali, kaj se bo zgodilo. V februarju so plule divje gosi proti severu. Ovce so vdrugeč povrgle svoja dolgokraka, svinata jagnjeta. Bilo pa je tudi nekaj ljudskega prirastka: Lucija Steggesova in Mary Carterjeva sta pestovali. Pomlad je opogumila tudi Jaka Cranea, ki ga je bila Judit zavrnila; zasnubil je Edito Lomaxovo in jo oženil.

Ves ta čas sem vztrajal pri svojem sklepu, da se ne bom udeleževal službe božje. Moji ljudje so le preradi sledili mojemu vzgledu. Ralf je ob nedeljah že zgodaj romal k mlinu, da je pazil na malega Harryja Jakoba, medtem ko je bila Hana v mlinnici. Dojiljo je igral na ta način, da je dojenčka lagodno položil na kup vreč, nakar je mlin pognal. Šele zvečer se je vračal truden in ves mokast, toda veselo prepeva. Nekega večera ga je Mike kar naravnost vprašal, kaj se kani poročiti s Hano.

»Nikoli!« je kratko odrezal.

»Kaj se ne zanaša na to?«

»Tega ne vem. Nekoč mi je rekla, da je njeno srce v moževem grobu, nakar se nisem trudil, da bi ga izgrebel.«

»Spravil jo boš v slabo luč,« je svaril Mike. Prav resno je to rekel in ker sem vedel, da on, čigar poklic ga vodi k tolikim hišam, boljše kakor mi, kaj klepetajo v Zionu, sem vprašal: »Ali že kaj brusijo jezike o tem?«

»O, ne! Vsaj meni ni nič znanega,« je Mike odgovoril kar tako mimosrede. Ko pa je Ralf zehaje šel spat, je Mike rekel:

»Tisto, kar sem vam prej odgovoril, gospod Filip, je bila laž. Kakor veste, ni ta mesec še nobenkrat deževalo. Zanimalo vas bo

DOMAČE NOVICE

* **Lažnive govornice.** Neodgovorni elementi širijo vesti, da je bil prispevek, ki so ga morali Ljubljanci plačevati za Zimsko pomoč 31. XII. 1943. in 1. I. 1944. na cestni železnici in ob obisku gostiln, oddan domobrancem za njihove obleke. Domobranci sami so darovali za Zimsko pomoč dvakrat toliko, kolikor so dobili za svoje begunce. Da njihovih oblek ni mogoče kupiti z denarjem, ki je bil tedaj nabran, kaže celoten seznam zneskov, ki so bili pri tej priliki oddani Zimski pomoči: 1. dodatki 0.50 lir na vozovnice cestne železnice v dnevi 31. XII. 1943 in 1. I. 1944 29.627.50 lir; 2. prispevki po 1 liru od posetnikov gostinskih obratov v dnevi 31. XII. 1943 in 1. I. 1944 65.854 lir.

* **Poziv povratnikom!** V poizvedovalnem oddelku Slovenskega Rdečega križa, Marijin trg št. 5, v Ljubljani, naj se javijo med uradnimi urami od 8. do 12. vsi, ki so se vrnili iz konfinacije, internacije, vojnega ujetništva in iz zaporov v Italiji ter morda od drugod, v kolikor tega še niso storili. Informacije potrebuje poizvedovalni oddelk tudi zaradi olajšanja postopka poizvedovanja za ostalimi interniranci itd. Tudi svoje omenjenih povratnikov prosimo, da jih napotijo po povratku takoj k Slovenskemu Rdečemu križu, Marijin trg. Končno prosimo Slovenski Rdeči križ vse osebe, ki so pri njem poizvedovale po svojih, da nemudno sporoče poizvedovalnemu oddelku morebitne vesti, ki so jih same o svojih na kakršen koli način sprejele.

* **Nova žrtve komunističnega zločina.** Smrtnim ranam, ki mu jih je zadala podla zločinska roka, je 22. t. n. zvečer podlegel g. Stanko Heinrihar, star šele 42 let. Pokojnik je bil ugoden gospodarstvenik, čigar rod izhaja iz Škofje Loke. Pokopan je bil v tork popoldne v Ljubljani. Komunisti ubijajo iz zasede naše najposobnejše moče, in takemu podlemu zahrbtnemu početju pravijo osvobodilna borba!

* **Belokranjski begunci v Ljubljani.** Poleg drugih naših deželanov je tudi nad 300 belih rojakov našlo zavetje v Ljubljani. Nekateri so ostali tu ob povratku iz internacije, drugi pa so prestali križev pot, preden so prbežali iz Beke Krajine. Bresti so morali čez Kolpo na hrvatsko stran, nakar so prišli v Zagreb in od tam v Ljubljano. Nastanjeni so v ljudski šoli na Ledini, na učiteljski, v Križankah in drugod, precej pa se jih je prijavilo k domobrancem.

* **Akcija za vojne ujetnike.** V teku je akcija za izpust odnosno povratek onih bivših pripadnikov jugoslovanske vojske, ki so kot ujetniki v Nemčiji in Italiji. Svojce teh ujetnikov iz Ljubljane prosimo, naj se zglasijo v pisarni poizvedovalnega oddelka Marijin trg 5 zaradi iz-

polnitve predpisanih tiskovin, v kolikor se to doslej še ni zgodilo. Svoji izven Ljubljane naj pa javijo Slovenskemu Rdečemu križu ime vojnega ujetnika, rojstne podatke, rojstni kraj, poklic, pristojnost, zakonsko stanje, število otrok, kdaj je prišel v ujetništvo, v katerem ujetniškem taborišču se nahaja in katero številko ima kot ujetnik. Priporočamo tudi, da si svojci prej preskrbe od županstva iz najbližjih nemških oblasti potrdilo, da ne obstajajo proti povratku vojnega ujetnika nobeni zadržki.

* **Zaplemba imovine upornikov.** Službeni list šefa pokrajinske uprave v Ljubljani objavlja odločbi o zaplembi imovine upornika Josipa Jerasa, profesorja, stanujočega v Ljubljani, Crtomirova ulica št. 12, Petriča Ivana, trgovskega zastopnika, stanujočega v Ljubljani, Celovška cesta št. 78 in Petrič Marije, zasebnice, stanujoče v Ljubljani, Celovška cesta št. 78. ter imovine njihovih rodbinskih članov.

* **V visoki starosti 82 let** je v Mariboru umrl g. dr. Milan Ploj. Po rodu je bil iz Ptuj. Izprva je nameraval postati odvetnik kakor njegov oče, je pa prestopil v državno službo in je v bivši Avstriji dosegel čast dvornega svetnika. Pozneje je v bivši Jugoslaviji vršil važno službo kot delegat v Parizu. Leta 1932 je bil izvoljen za senatorja, naslednje leto pa za podpredsednika senata. Bil je moč velikih sposobnosti, na katerega smo lahko bili ponosni. Pokopan je bil pretekli ponedeljek na Pobrežju pri Mariboru.

* **Niko Štrifof** †. Preteklo sredo je umrl v Ljubljani komaj 54 let star, ugledni naš glasbenik, operni kapelnik Niko Štrifof. Njegovo ime je znano v vsej slovenski javnosti. Bil je iz stare ljubljanske družine in je že v gimnazijskih letih pokazal velik glasbeni talent. Sicer je študiral pravo na Dunaju, vendar se je nato v domovini posvetil glasbi. Bil je več let učitelj in zborovodja Glasbene Maticice, nato pa dirigent našega Narodnega gledališča. Pripravil in dirigiral je vrsto odlično uspešnih opernih predstav, za katere je delno tudi sam izpil slovensko besedilo. Bil je duhovit človek, ki je domisleke in stihne stresal kar iz rokava. Kdor ga je poznal, ga je imel rad. Njegova prezgodnja smrt je zbudila iskreno občalovanje, ki se je pokazalo v številnih krasnih venicah in pa ob veliki udeležbi na njegovi zadnji poti. Slava spominu Nika Štrifofa!

* **Prvi ekonom ljubljanske ženske bolnišnice g. Alojz Turk** je umrl 20. t. m., star komaj 52 let. Izčrpala ga je večletna srčna bolezen. Velik del svojega življenja je posvetil kot upravitelj bolnišnice našim bonim ženam in mladim materam, ki ga bodo gotovo ohranile v najlepšem spominu.

* **Tisti, ki gredo na Dolenjsko.** Vsi tisti, ki želijo potovati na Dolenjsko, naj se prej javijo v kmečki pisarni v Kolodvorski ulici v Ljubljani, kjer dobijo vsa navodila.

* **Samostojne trafike** se morajo ob delavnih odpreti ob 7.30 in zapreti ob 18.30. V času od 12.30 do 14.30 morajo biti samostojne trafike za-

prte. Ob nedeljah in ob obveznih praznikih morajo biti samostojne trafike ves dan zaprte; v teh dneh je tudi nesamostojnim trafikam prodaja tobaka prepovedana.

* **Mila je letošnja zima.** Že dokaj dni imamo sonce. Snega ni videti, razen na planinah. Tudi ledu pogrešajo podjetja, ki ga nujno potrebujejo. Stari Ljubljanci vedo povedati, da je že večkrat bilo podobno toplo zimsko vreme. Posebno mila zima je bila leta 1897. Tudi takrat je zelo primanjkovalo ledu. Mestna klavnica je bila primorana naročiti vagonce ledu na Gorenjskem, da je založila svoje ledenice.

* **Obsojen zdravnik.** Po treh dneh sodne razprave je bil pred ljubljanskim sodiščem obsojen zdravnik dr. Janko Hafner na tri leta in 15 dni robije ter na plačilo denarne kazni 600 lir in izgubo častnih državljskih pravic za tri leta, ker je pokojni Nuši Tavzesovi pomagal pri dejanju, da bi ta zastrepila njegovega brata Milana Hafnerja. Izročila mu je namreč zastrupljen bombon, ki pa ni bil sposoben povzročiti smrti. Državni tožilec je prijavil priziv zaradi prenizko odmerjene kazni.

* **Pregled žrebcev za 1944.** V smislu zakona o pospeševanju živinoreje se odreja pregled žrebcev za plemo, ki bo v naslednjih krajih in sicer: 3. februarja na Vrhniki ob 10. na sejmišču, 4. februarja v Skofljici ob 9. pri Robežniku ter na bloku na Izanski cesti pri Mokarju ob pol 16. in 5. februarja v Ljubljani ob 10. na sejmišču. Na pregled je treba pripeljati vse nad 2 leti stare žrebce, ki jih nameravajo posestniki uporabljati za plemo. Zaradi odbire mladih žrebčkov za nadaljnjo rejo naj posestniki pripeljejo tudi enoletne dobro razvite žrebčke. Najboljšim žrebčkom, ki jih bo komisija odbrala za nadaljnjo rejo, se bo priznala posebna vzrejna nagrada, ako jih bodo lastniki še naprej dobro vzrejali.

* **Praktično novodobno »Sadjarstvo«**, ki ga je spisal sadjarski nadzornik Fran Kafol v Ljubljani, predstavlja kratek poljubno spisan pouk iz sadjarstva. Ta knjižica je zelo okusna in pa lepo izdelana ter je namenjena v prvi vrsti mladim sadjarjem-začetnikom. Pa tudi starejšim praktičnim in teoretično podkovanim sadjarjem bo služila ta brošura kot važno in trajno navodilo v kateri obravnava strokovnjak na kratko najvažnejša vprašanja novodobnega pridobitnega sadjarstva. Pisatelj objasnjuje pravo pot k novemu sadjarstvu primerno za naše kraje in prilike, po kateri bi postalo naše sadjarstvo vseskozi dobičkonosna in trajna pridobitna panoga našega kmetijskega gospodarstva v bodoče. Brez dolgočasne dolgovernosti dobi čitatelj pravi nazoren pouk in nasvet v tej brošuri, ki obsega 105 strani in jo ponazoruje 81 krasno izdelanih slik. Zato jo priporočamo, da si jo nabavijo vsi naši člani. Knjižica stane 35 lir in jo ima na zalogi »Sadjarsko in vrtnarsko društvo« v Ljubljani, Franciškanska ulica 6-Iv.

izvedeti, da je to zaradi tega, ker se že spet plazí greh v našo občino. Tu je na primer gospodarstvo — ni mi ga treba imenovati — ki vsak teden skruni nedeljo. Temu gospodarstvu pripada mlad, samski možki, ki se prepogostokrat zadržuje pri mladi vdovi, katera je šele pred kratkim izgubila moža. V imenovani hiši so še drugi tiči, vdani kazenju in pitju. Vse to vpije do neba! Iz tega vzroka sta bila časti vredni gospod Filip Ollenshaw in moja malenkost kot člana predstojništva povabljeni udeležiti se jutri seje visokega sveta.

»Od kod pa to veste, Mike?«

»Častiti gospod pastor Thomas me je danes ustavil, ko sem prišel od gospe Steggesove. Ne gre ji dobro in dete še ni krščeno. Gospod Thomas je bil tja na poti, da opomni ljudi. Nisem mi tajil, da bo imel z mano opraviti, če bo moja bolnico razburjal. Menite, da mu je to bilo všeč? Ne, to mu nikakor ni bilo všeč. In jaz bi stavil, da se je nakljub mojemu svarilu tja vtihotapil, čim sem jaz odnesel pete.«

Naslednji večer po težkem dnevnem delu sva se jaz in Mike umivala in čistila. Res že cele tedne ni deževalo; zemlja je bila pokrita s plastjo prahu; tanki in žejni so stali zeleni klasi; samo plevel se je bohotil. Prah se je vjedel v lase, v oči, v nosnice.

Temeljito očiščenje, občutje svežega perila na životu in dobra, topla večerja, ki nama jo je Judita postavila na mizo, — vse to me je spravilo v miroljubno, spravljivo razpoloženje. Spokojno sva stopala v mraku proti občinski hiši. Prejšnja ženska spalnica je bila preurejena v posvetovalnico, opremljena je bila s sedmimi stoli, z grobo napravljeno mizo in s preprostimi svečniki.

Drugi so bili že vsi zbrani. Potem ko je gospod Thomas na kolenih prosil nebo, naj blagoslovi naš posvet, je važno in dostojanstveno zasedel svoj prostor in začel:

»Sedemnajst mesecev je minilo, odkar so naše oči hvaležno prvič ugledale ta blagoslovljeni kraj. Resnično, nebo nas je obsulo z milostjo. In mi se hočemo izkazati tega vredne!...«

Brezkončno so se pletle te blažilne litanije, toda meni ni bilo težko odkriti, kak smisel se je prav za prav skrival pod kopico lepih besed: v Zionu je treba odločneje napeti strune; treba je pričeti s

čiščenjem, greh mora biti iztrebljen in izpuljen s korenino vred! V kratkih besedah so pastorjevi predlogi izzveneli takole: Vsakdo v naselbini mora poslej obvezno obiskovati nedeljsko službo božjo. Kletev, pijača, kajenje, naj prav tako zapadejo kazni, kakor izostanek od službe božje. Vsak gospodar je obvezan, da po premoženju prispeva k pastorjevemu dohodkom, ker pač gospoda Thomasa duhovne obveznosti ovirajo, da bi delal na polju kakor drugi. Nečistost in razposajenost se morata končati. In naposled je gospod Thomas sodil, da je treba zagovarjati uvedbo javnega sramotilnega odra in zapora, ki bosta učinkovala zastraševalno in zdravilno.

To so bile glavne točke. Pastor je končal nagovor s pesniškimi besedami: »Če bomo v teh vprašanih ene misli, se nam ne bo moglo nič hudega zgoditi in bomo iz te blagoslovljene doline ustvarili nov rajski vrt, po katerem bo ob večerih pohajal sam Bog, motril svoje delo in spoznal, da je dobro.«

Tem besedam je, kakor se spodobi, sledil daljši molk. Potem se je rahlo zdrnil Mike in sem opazil kako so se vsi pogledi vprli vame. Bilo je tako, kakor da sem jaz zagrešil vse tisto, kar je gospod Thomas prej našteval in se torej moram zdaj oprati.

Ko mi je bilo dovolj tega, da bi vsi prisotni buljili vame, sem se dvignil in začel: »Kar se službe božje tiče, se je že nekaj časa ne udeležujem.«

»To vemo.«

»Veste pa tudi vzrok, kaj ne? Ne prihajam, ker so se ljudje, ki si lastijo v naši naselbini veliko besede, pokazali hladne in trdosrčne, ko bi bila umestna človeško razumevanje in usmiljenje. Tisti dan, ko ste me vi, gospod Thomas, prisilili, da sem Piklejevo Mahitabel zakopal v neposvečeno zemljo in brez duhovnika, sem se zobligubil, da službe božje ne bom obiskoval, dokler jo boste vi opravljali. Bodo pač morali nastopiti prav važi vzroki, da me odvrnejo od mojega sklepa!«

Ko sem prejenjal, je vpadel Crane v milejšem tonu: »Priznati moraš, gospod Ollenshaw, da nobeno občestvo ne more biti brez zakonitih določb. V žalostni zadevi hčerke našega prijatelja Pikleja, ki je zašla na stranpota, smo ravnali po svojem prepričanju. In čeprav si se ti čudno trudil, da bi padel Pravic v naročje, je vendarle prav in pravično, da je greh kaznovan.«

(Nadaljevanje)

PO SVETU

× **Rumunski kralj operiran.** Kakor uradno javljajo iz Bukarešte, se je kralj Mihael podvrget operaciji kile v dimljah. Mladi kralj je dobro preстал operacijo in je njegovo stanje zelo dobro. Zdravniško poročilo so podpisali profesor Sauerbruch in trije drugi zdravniki.

× **Sovjetski prevoznik z odgnanimi italijanskimi otroci je naletel na mino.** O tem poročajo iz Rima: Nekaj sovjetski parnik s 750 italijanskimi otroci v starosti od 5 do 15 let, ki bi naj bili preko Irana odgnani v Sovjetsko zvezo, je po poročilu rimskega radia naletel pred Port Saidom na mino, ki so jo Angleži položili v obrambo Sueškega prekopa. Kolikó otrok je pri tem izgubilo življenje, doslej še ni znano.

× **Stara, a resnična napoved.** Grški pisatelj Lukian, ki je živel v drugem stoletju po Kristusu, je napisal satiro »Ladja«. V tej satiri je položil nekemu Timoleonu v usta naslednje besede: »Če bi imel zrakoplov, bi mogel poročilo o zmaganju pri olimpijskih igrah še v istem dnevu prenesti v Babilon, potem ko bi v Siriji zajtrkoval v Italiji pa večerjal.« Danes je to mogoče.

× **Prihod židovskih vojakov kot predhodnikov nekega od Angloameričanov ustanovljenega bataljona prostovoljcev za Južno Italijo je izzval med neapeljskim prebivalstvom veliko nevoljo.** Židje, ki večidel prihajajo iz Amerike, so čisto odkrito izjavili, da nikakor ne računajo, da bodo poslani na bojišče, temveč hočejo pomagati zaveznikom pri pomirjenju dežele. Takoj so se spustili v temne kupčije ter pričeli igrati vlogo posredovalcev med četami in prebivalstvom in to seveda za visoke dobičke. Predvsem organizirajo prodajo kruha iz vojaških pekarn, ki ga prodajajo za odušne cene.

× **Smrtna kazen za zločine ob zatemanju.** Rumunski listi javljajo o usmrtni 14 roparskih morilcev, med njimi treh ženah, ki so bili od raznih vojnih sodišč zaradi umorov in tatvin ob času zatemanja obsojeni na smrt. Med usmrčenimi je tudi nekaj černoških židov, ki so se izdajali za policijske komisarje.

× **Proti židom na Francoskem.** Židovsko vprašanje je treba rešiti, je bilo geslo velikega sobotnega zborovanja v vagramski dvorani v Parizu. Zborovanje je organizirala francoska prostovoljska legija proti boljševizmu. Govorniki so zahtevali, da je treba žide obravnavati kot sovražnike, ki so v boju proti Franciji. Vse žide je treba izgnati iz Francije.

× **Tudi Portugalska je bila prisiljena racioniirati razna živila in vsakodnevne potrebščine,** podobno kot z racioniiranjem ostalih živil.

× **Ukradeni dokumenti, švedski dnevnik »Svenska Dagbladet«** javlja, da je bil te dni aretiran poljski begunec, ki je v nekem hotelu ukradel švedskemu poročniku njegov kovčeg, v katerem so bili tajni švedski vojaški dokumenti.

× **Krmilo s strihinom.** Iz New Yorka javljajo, da se je tamkaj pričelo množestveno umiranje vrabcev in divjih golobov. Preiskave so dognale, da so ptice krmili s krmilom, ki je bilo mešano s strihinom.

× **Izvedba občinske samouprave na Slovaškem.** Novi zakon o občinskih samoupravah na Slovaškem uvaja nove občinske trošarine na pijače, ki naj prinesejo letno okoli 100 milijonov kron. Polovico te vsote bo uporabila v obliki stalnih izdatkov občina. S tem bo omogočeno znižati sedanje visoke občinske doličade v višini 200%. Ostalih 50 milijonov kron pa bodo občine uporabile za različne gradnje in regulacije.

× **Stroga disciplina pri cebrah.** Kadar se približujejo cebre vodi, da bi se napile, ne planejo vse hkrati na breg, ampak gredo v določenem redu. Najprej pljejo samci, nato samice in končno mladiči. Če se žejen mladič hoče zrniti naprej, ga takoj z brcami poučijo, naj mladina spoštuje starejše.

× **Ljudsko štetje v srednjem veku.** V 12. stoletju so imeli v mnogih pokrajinah velike rimske države čuden način ljudskega štetja. Šteli niso poedinih prebivalcev, temveč ognjišča. Na podlagi seznamov so ugotavljali, koliko je v poedinih občinah ognjišč. Šele pozneje so zopet začeli šteti ljudi.

× **Brezuspešen sunek za zvišanje živilskih obrokov v Angliji.** Londonski list »News Chronicle« je te dni apeliral na vlado in zahteval skorajšnje zvišanje živilskih obrokov. List opozarja, da je nemški narod, čeravno je odrezan od svetovnih morij, prejel za božič posebne dodatke, angleški narod pa nič. Zalostni jedilni list, ki je brez vsakih izprememb, ostaja množični angleškega naroda popolnoma neizpremenjen. Globoko so razočar-

Moderno in resno ženitno posredovanje

O zarjavelih devicah in zakrknjenih samecih je bilo izgubljenih že mnogo besed, večinoma posmehljivih ali celo žaljivih. Toda po večini so to prijetni, ljubeznivi ljudje, ki so v družbi zelo priljubljeni. Da so »obsedeli«, je bolj vredno obžalovanja, kakor pa posmehljivosti. Da v življenju niso našli pravega tovariša ali družice, je pač lahko več razlogov, ki so se v sedanji vojni prej povečali kakor zmanjšali. Mnogi izmed njih bi se prav radi poročili in ljubijo otroke. O tem važnem vprašanju razpravlja »Tagespost«, ki pravi:

Mnogi za poroko godni moški so danes v vojaški suknji. In med njimi jih je mnogo, ki prav zato, ker so že cela leta pod orožjem, niso našli prilike, da bi si izbrali primerne družice. Redki dnevi dopusta po večini ne zadostujejo, da bi si vojak našel življenjsko tovarišico. Pa tudi vsaki skromni deklici izbira zakonskega druga ni lahka, ker je čez dan kjerkoli zaposlena v službi domačine. Na drugi strani pa tudi razmere ne dopuščajo, da bi se družabno življenje tako razvijalo, da bi prišlo do zvez med fanti in dekleti. To je bil prej zelo važen činitelj. Razumljivo je, da mladi ljudje odklanjajo ženitno posredovanje, ki se izvršuje obrtno.

Iz narodnih vzrokov in da bi se zdravim ljudem, ki se žele poročiti, omogočila medsebojno spoznavanje je bila urejena nova ustanova. To je državna zveza »Nemška družinac«, ki jo podpira državni rasno-politični urad. Urejena je bila

pisemska centrala, preko katere se najprej lahko zblížajo pari z dopisovanjem, kar se seveda izvrši v popolni zaupnosti. Prvo dopisovanje se opravi pod posebno številko. Oba dopisovalca si potem lahko sporočita svoji imeni. Dokler pa si dopisujeta pod dano številko, lahko prekineta dopisovanje, ako se izkaže, da zveza iz kakršnega-koli vzroka ni ustrezna.

Kdor se želi udeležiti takega dopisovanja, se mora obrniti na državno zvezo »Deutsche Familie«, Dresden, A 1, Neumarkt 15. Od tam pošljejo udeležencu več osebnih popisov brez navedbe imena. Med dopisovanjem se potem pokaže, ali sta dopisovalca drug drugemu všeč. V ostalem pa se lahko poslužita posredovalca ali zaupnika ki za določeno osebo (morda za nečaka ali nečakinjo) poišče zakonske druga. Seveda se lahko dopisovanja udeleže samo taki, ki so dedno zdravi. Udeleženec ali udeleženka morata torej najprej v preiskavo k zdravniku ali k zdravstvenemu uradu. Drugi pogoj je, da izpolnita posebno polo, na kateri natančno navedeta svoje življenjske podatke in istočasno imenujeta vsak svojega zaupnika, ki lahko dá potrebna pojasnila. Na ta način se izključijo ljudje, ki so površni ali za zakon nespodobni. Kako se bo nova ustanova obnesla, zaenkrat ni mogoče prerokovati. Gotovo pa se bo izpolnila želja marsikaterega zakonskega kandidata ali kandidatnje, ki želi imeti družinsko ognjišče. In s tem bo zamašena marsikatera vrzel, ki jo je napravila vojna.

Angleške skrbi zaradi ameriške konkurence

V angleških gospodarskih krogih vedno bolj zaskrbljeno zrejo na povojni položaj angleškega izvoza. Stalno narašča bojazen pred premočno ameriško konkurenco. Pritožujejo se, da vlada doslej še ni pokazala nikakih znakov kakšne ustvarjalne volje. Trg za trgov izgubljajo Angleži na ameriški račun.

Nedavno so se pritožili zastopniki angleške industrije za volno, da so izgubili vse trge izven angleškega imperija, ker niso prejeli dovoljno surovin in izvoznih dovoljenj. Nasprotno pa je preskrbljena ameriška industrija z zadostno množico surove volne in tako prodira na dosedanja angleška eksportna področja. Angleški trgovinski urad je na te pritožbe izjavil, da trenutno ni moči ničesar ukreniti.

Tudi v pomorskih krogih so zelo zaskrbljeni. V nevtralnih poročilih označujejo članek predsednika angleškega plovbenega sveta Runcimana kot »nevarnostni signal prvega reda«. Runciman je izrazil odkrito bojazen vseh angleških plovbenih družb, ter je svaril pred ameriško konkuren-

co in zahteval odločne priprave za borbo proti

Izdajatelj angleškega obzornika »The Atlantic« Edward Weeks opisuje vtise, ki jih je kot gost angleškega propagandnega ministrstva dobil v Angliji in ki so zanimiv doprinos k naraščajočemu nezaupanju Anglije nasproti Ameriškim Zedinjenim državam. Weeks dvomi, da bi utegnilo stopti na mesto medsebojnega nezaupanja, ki je že tolikokrat kalilo angloameriške odnose, medsebojno zaupanje. Povsod v Angliji naletimo na nezaupanje. V ladjedelnicah je slišal govoriti moše: »Vznemirja nas videti, kako Američani grade ogromno trgovsko mornarico, medtem ko mi tukaj izdelujemo zgolj vojne ladje. Kaj bodo Zedinjene države počele po vojni z vsemi temi tovornimi parniki?« Če bi Američani slišali govoriti angleškega letalca, potem bi občutili neizrekljivo zaskrbljenost nad tolikimi ameriškiimi prevoznimi letali in oporišči. Angleži opozarjajo tudi na protislovje, da v Ameriki na eni strani govorijo o koncu angleškega cesarstva, na drugi strani pa zahtevajo, da mora biti Anglija močnejši zaveznik.

Vpliv toplote in zraka na sobne rastline

Za obstoj potrebuje vsaka višja razvita stvar svetlobo, zrak in toploto. Brez teh prvih ni življenja. Toda naše oči vidijo svetlobo tudi tam, kjer jo rastlina nič več ne zaznava. Ze narava nas o tem pouči. Če stopimo na primer v kako votlino vidimo, da ne žive v njej več rastline, kvečjemu še kak praprot in mah; a svetlobe je za naše oči še dovolj. Iz tega sledi, da rastline rabijo mnogo več svetlobe za svoj obstoj in torej ne morejo živeti v temnih sobah naših stanovanj.

Neki botanik je v botaničnem inštitutu v Würzburgu preračunal, da more sprejeti sobna lončnica, ki je 1 m oddaljena od okna, le eno petino one svetlobe, ki bi jo bila deležna na prostem. Ker pa so okna v naših stanovanjih še navadno zastrta, res ni mogoče, da bi cvetlice dobro uspevale. Zaradi tega trpi večina rastlin, ki jih gojimo doma, na pomanjkanju svetlobe.

Prav tako je potreben cvetici čist in svež zrak. Po stanovanju se nabere mnogo slabega zraka zaradi kurjave, plinove luči, cigaretnega dima in od raznih hlapov. Pokvarjeni zrak zastruplja rastline, kar najhitreje opazimo na praprotilih in palmah, pri katerih prično rjaveti listne konice. Pri zračenju pa moramo paziti, da se rastlina

ne prehladi zaradi prepriha. Cvetice so za preprih zelo občutljive in nam lahko kaj kmalu usahnejo.

Zelo važno poglavje iz življenja rastlin je toplota, ki jo neobhodno potrebuje vsaka rastlina za svoje življenje. Če ima cvetica premalo toplote, umrè od mraza. Za mnogokatero rastlino je že +5° C prehud mraz. Te meje pa so pri raznih lončnicah kaj različne. Naše sobne rastline so navadno iz toplejših južnih krajev in ne prenesò naše zime. Te potrebujejo čez zimo 6 do 8° C toplote. Da pa se tudi ta toplota nekoliko znižati, namreč s pomočjo utrjevanja. Ako tako utrjevanje pravilno izpeljemo skozi več rodov, dobimo rastline, ki preneso brez škode tudi nekaj stopinj mraza. Utrjenim rastlinam tudi hitro menjavanje toplote ne škoduje.

Poleg svetlobe, zraka in toplote potrebuje rastlina vodo. Brez vode se fenja presnavljanje hrane in dihanje. Rastlina ovne in ako traja suša delj časa, se posuši. Poraba vode je ob času, ko rastlina raste, in poleti precej večja kakor pozimi, ko cvetica spi. Da pa cvetica lahko diha, oddaja skozi posebne raze vodo, in čim bolj suh zrak je obdaja, tem več vode mora izhlapeti. Na primernejši zrak za cvetice vsebuje 65% vlage.

rani, ker doslej še niso prispele iz Sredozemlja nobene večje pošiljke sadja, bogatega na vitaminih. Vlada krogi pa na take pritožbe angleškega prebivalstva vedno znova opozarjajo, da ne more biti govora o zboljšanju obrokov, ker ni dovolj ladjevja za povišanje uvoza živil.

× **38 milijonov mest.** Leta 1907. je bilo na vsem svetu samo 14 mest, izmed katerih je imelo vsako nad 1.000.000 prebivalcev. Zdaj je naraslo število milijonjskih mest že na 38. Po številu prebivalcev največje mesto na svetu je New York. S predmestji vred šteje 11 milijonov prebivalcev.

Na drugem mestu je London, ki ima 8.500.000 prebivalcev, potem pa sledi Tokio, Berlin, Pariz, Moskva, Chicago, Šanghaj, Petrograd, Osaka, Buenos Aires in Philadelphia. Vsa ta mesta imajo po 2 milijona prebivalcev ali še več. Nad 1.000.000 prebivalcev imajo mesta Hamburg, Rim, Milan, Melbourne, Kairo, Kapstadt, Klot, Nagasaki, Tientsin, Detroit, Los Angeles in Rio de Janeiro. Milijonsko mesto je bil prej tudi Carigrad ali Istanbul, odkar je pa postala turška prestolnica Ankara, se je število prebivalcev Carigrada znatno znižalo.

SMEŠNICE

BLAGA DUŠA

Ženica slepemu sviraču: »Nate, siromak pol lire. Saj bi vam dala kovača, pa ga ne bi slišali, kdaj bi padel v torilce in bi vam ga morda še veter odpihnil.«

PRI PERUTNINARJU

Gospa: »Dajte mi prav mehkega piščanca, kar imate najmlajšega.«

Prodajalec: »Če je tako, pa bi boljše storiš, da vzamete jajce.«

BRIHTNOST

Zdravnik: »Sestra, zakaj pa tako tresete bolnika?«

Sestra: »Moram ga prebuditi, ker še ni vzel spalnega praška.«

RAZTRESENEČ

Zvezdoznanec Bietohlavek je prišel v svojo opazovalnico in nepazoma obesil klobuk na konec daljnogleda. Opazuje in opazuje, nazadnje pa: »Prvič vidim popolni mrk, ki traja toliko časa.«

USTREZLJIV

Gospa Skopinova se jezi na zidarje, ki ji čistijo in belijo stanovanje: »Micka, pojdite v salon ter recite onemu mlademu zidarju, ki tako žvižga in prepeva, naj se malo požuri z delom ter da naj se ne drži lestve z roko, temveč s koleno, da bo lahko z obema rokama naenkrat delal.«

Micka izroči naročilo ter se vrne h gospodinji: »Milostljiva, zidar je odgovoril, da lahko priveže, če se vam tako mudi, na nogo še čopič, s katerim bo obenem mazal tla...«

ROJSTNI DAN

»Tu draga Milena, dvajset b'šerov k tvojemu rojstnemu dnevu; za vsako leto enega.«

»Ah, Janko, tako si dober nasproti meni, da ti ne smem nič več lagati. Moralo bi biti deset biserov več!«

HITRA IZRABA PRILIKE

»Hišico, ki sem si jo zgradil, morate priti pogledat. Vsi, ki so jo videli, so od samega občudovanja kar obmolknil.«

»Tako? Potem bom pa takoj poslal svojo ženo k vam...«

ZIDOVSKI ODGOVOR

Janez (vpraša žida Abrahama): »Zakaj židje vedno odgovarjajo z vprašanjem?«

Abraham: »Zakaj ne bi odgovarjali z vprašanjem?«

V SOLI

Učitelj: »Mirkec, kaj je tvoj oče?«

Mirkec molči.

Učitelj: »Le povej!«

Mirkec (sramežljivo): »Mo-moj oče je-je postrešček.«

Učitelj: »Nič se ne sramuj! Saj je tudi postrešček pošten poklic.«

Mirkec: »Vem, vem, toda mati je pozabila številko dotičnega postreščka, ki je moj oče.«

NJENA BOLEZEN

Mlada gospa Betica, žena trgovca Skopuhoviča, je poklicala svojega hišnega zdravnika, češ, da se počuti zelo nepovoljno in da jo vse boli.

Zdravnik je revlico preiskal, a ni odkril nikakega znaka bolezni.

»Prosim vas, gospod sodnik, saj vendar čutim bolečine.«

V zadregi se je zdravnik spomnil na svojega prijatelja, specialista za notranje bolezni, ter ji ga priporočil.

Specialist je prišel in preiskal gospo. Ko se je vračal, ga je hišni zdravnik ustavil: »No, kaj si ji rekli?«

»Priporočal sem ji, naj ne je toliko sardin.«

»Kako pa ti je to padlo v glavo?«

»Enostavno. Videl sem pod njeno posteljo več praznih škatel od sardin, pa sem ji predpisal recept, da ne sme jesti sardin. Bo vsaj dala zdaj mir!«

Čez nekoliko dni je gospa Betica zopet sitnarila okrog domačega zdravnika, češ, da čuti velike bo-

lečine. Siromak je moral zopet poiskati specialista. Ko je ta opravil svoj posel, ga je vprašal hišni zdravnik, kaj ji je sedaj predpisal.

»Svetoval sem ji, naj se ne vozi toliko z avtomobilom.«

»Zadnjič sem sicer mogel razumeti, da si ji zabranil uživanje sardin, ker si videl pod njeno posteljo škatle od sardin, a tvoj novi recept mi ne gre v glavo. Saj vendar ne boš trdil, da si videl avto pod njeno posteljo?«

»Avtomobil res ni bilo pod posteljo, pač pa sem tam videl soferja...«

NERAZUMLJIVO

»Vaša žena je gotovo huda, da kolovratite vedno tako pozno ponoči domov.«

»K sredi nisem poročen.«

»Zakaj hudiča, pa potem sploh tako pozno napuščate gostilno?«

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

36. DIVJI SLEZENOVEC.

znan med ljudstvom tudi z imenom popeljni, raste pogostoma kraj potov, ob plotih in hišah. Spoznat ga je precej lahko po listih in cvetih. Listi so prstasto nacepljeni v pet ali sedem krp, ki so po robu nazobčane. Zile se razhajajo iz listnega dna naravnost v krpe. Pecelj je primeroma tako dolg kot ploskev in ima pri dnu dva sulicasta prilistka. Cveti so zvezdasti. Čaša je peterolistna; pokrivajo jo trije podporni listi. Venec sestavlja pet narobe srčastih listov z globoko zarezo; barve je modrikastordeč. V sredi cveta je šopek prašnikov, iz šopka pa mole kakor čopič pestičevi vratovi. Plodnica je podobna narezanemu kolačku; pokrivajo jo v cevko zrastle niti prašnikov.

Od slezenovca nabiramo listje in cvetje, in sicer oboje ob enem in istem času. Cvetje se trga s čašo vred, listom pa prikrajšamo pecelje. Na listih se često pojavljajo rjavi trosni kupčki neke glive. Takih listov ne smemo brati, če si nočemo pokvariti vsega blaga. Suho cvetje postane modro. Listje in cvetje sušimo v senci

Križanka št. 4

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. kmetijsko orodje, 5. red, ocena, 10. izmišljeno, neiesnicno, 17. obrambne naprave, 19. glasbeni instrument, 21. zahod; pristan, 23. brez nje je jed pusta in nezdatna, 24. naznani, prijaviti, 26. pesmi, 27. oče, 28. reven, 30. napirjen, napihnen, nasršen, 32. vrelci, 34. načelnik, predsednik, 39. Prešernov prijatelj, 41. glas, zvok, 42. v zakonu »slabša« polovica, 44. al, 45. tobačni štrup, 47. nikalnica, 49. slabokrvneži, 52. otok v Donavi pod Beogradom, 54. predlog, 55. gonilo, motor, 57. in (lat.), 58. vprašalna členica, 59. udeleženci na gostiji, 61. sveta podoba, 62. vodna naprava, 65. vojaški oddelek, 67. okrajšan podredni veznik, 68. kazalni zaimek, 69. evropsko glavno mesto, 70. osebni zaimek, 72. del noge, 74. kratka za označbo meseca, 76. nikalnica, 78. prednica Ljubljane, 80. igralna karta, 82. vrsta konjev (po barvi), 84. Capkova drama, 86. zalet, 88. starši, 91. krokodil, 93. vojaška vaja, poskus, 94. oče, 96. naporen, 97. ara, predplačilo, 98. iztisnjen, izločen.

Navpično: 1. z bolezenskimi sledovi, 2. ruska reka, 3. spada med hišno sluzinčad, 4. tek, 6. v molku, 7. država v USA, 8. znak za kemično prvino, 9. izdelovalec orožja, 10. sloveč, domač, 11. zimski pojav, 12. očetov (otroško), 13. prebivalci velike čeline, 14. predlog, 15. žalosten, 16. predsednik turške republike, 18. okrajšano žensko ime, 29. drobna turščica, malenkost, 22. del gledališča, 25. kazalni zaimek, 28. tatvine izvršene s silo (v = u), 29. zapreka, 31. vseučiliško mesto v Angliji, 33. posmehovalec, zasmehovalec (tujka), 34. dva enaka soglasnika, 35. sportna trofej, 38. šolske potreščine, 39. odvržena cigareta, 40. vinska mera, 42. velikaš, dostojanstvenik; mestna hiša, 43. v bivši Jugoslaviji poslanec v mariborski oblasti, 45. zatem, potem, 46. kazalni zaimek, 47. diplomatsko pismo, glasbeni znak, 48. odredbe razglasi, zapovedi, 50. Massenetova opera, 51. podredni veznik, 53. fakultetni predstojnik, 54. veznik, 56. vrtni škodljivec, 59. del monumentalnejše stavbe, 60. stara mera, 62. zasledovanje, postopanje (zlasti kazensko), 63. moško ime, 64. predlog, 66. pesem, 71. masa, potrebna za potice, klobase, 73. znan slovenski planinec, župnik, 75. tovarne živali, 77. svetopisemska oseba, 79. ru-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
17			18		19				20			21			22		
23								24				25			26		
		27				28		29				30		31			
32	33				34						35		36				
			37	38						39		40		41			
42		43				44				45			46		47	48	
49			50		51			52	53						54		
55							56		57			58			59	60	
61							62		63			64		65	66		67
		68				69					70	71		72		73	
74	75		76	77		78				79	80	81		82			83
84		85		86	87					88	89			90			
91			92													94	95
96									97							98	

munsko mesto, 81. določene barve (množina), 83. žensko ime (množina), 85. racionirano živilo, 87. grška boginja, 89. osebni zaimek, 90. sportna disciplina, 92. njega, 93. začetek maja, 95. v jati.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 3.

Vodoravno: 1. Krek, 5. vran, 9. pivo, 13. posel, 18. trak, 20. step, 22. zaskrbeti, 25. Anam, 27. Ares, 29. re, 30. lej, 31. Om, 33. tren, 35. Oman, 37. voda, 39. Ra, 40. dur, 41. nprav, 43. opetovano, 46. al, 47. Lea, 48. ri, 50. Abel, 51. dama, 53. Ezav, 55. pare, 57. ol, 59. lira, 62. Adam, 64. gala, 66. opev, 69. šah, 70. rs, 72. Olaf, 81. Ihan, 83. nota, 85. elan, 87. Sora, 88. Aron, 90. moka, 92. Eros, 94. po, 95. aga, 96. in, 98. komi-

sarka, 102. Samo, 104. očet, 106. nego, 107. erg, 108. Ir, 110. tona, 112. naval, 114. nova, 116. bi, 117. malarija, 118. Atos, 119. rosa.

Navpično: 2. rt, 3. era, 4. Kant, 6. rs, 7. ata, 8. Nero, 10. iz, 11. val, 12. os, 13. predal, 14. Ob, 15. sel, 16. eter, 17. ljak, 19. karnevali, 21. pero, 23. krov, 24. moda, 26. mera, 28. sapa, 32. mule, 34. na, 36. nebo, 37. vol, 38. anal, 42. vrag, 44. telo, 45. Omiš, 47. Lado, 49. Iran, 52. arak, 54. za, 56. elan, 58. čete, 60. ahat, 61. Kras, 63. mahagoni, 65. atom, 68. Velesovo, 71. stop, 73. fara, 75. otok, 77. para, 80. Eros, 82. no, 84. Akon, 86. nore, 89. Nica, 91. amen, 93. skrb, 95. Amor, 97. Neva, 99. Igor, 100. Agit, 101. Rim, 103. ata, 105. tat, 109. Ra, 111. aj, 113. lo, 115. as.